Matendo Ya Mitume
Waumini wa Isa wa kwanza

(Matendo 1:1–5:42)

Ahadi ya Roho wa Mungu

1 Katika kitabu changu cha kwanza
nilikuandikia, Theofilo, kuhusu mambo yote
Isa aliyoyafanya na kufundisha tangu mwanzo,
2 hadi siku ile alipochukuliwa kwenda
mbinguni, baada ya kuwapa maagizo kupitia
kwa Roho Mtakatifu wa Mungu wale mitume
aliowachagua.
3 Baada ya mateso yake, alijionesha kwao na
kuwathibitishia kwa njia nyingi kwamba yeye
yu hai. Katika muda wa siku arobaini baada ya
kufufuka kwake aliwatokea na kunena kuhusu
ufalme wa Mungu.
4 Wakati mmoja alipokuwa pamoja nao, ali-
wapa amri hii, “Msitoke Yerusalemu, bali ingojeni
ahadi ya Baba*, ambayo mmenisikia nikisema
habari zake.
5 Yahya aliwabatiza† kwa maji, lakini baada ya
siku chache mtabatizwa kwa Roho wa Mungu.”

Isa apaa mbinguni
(Marko 16:19-20; Luka 24:50-53)

---

* **1:4** Jina Baba linaonesha uhusiano maalum wa Isa na Mwenyezi Mungu. † **1:5** Ubatizo ni ishara ya kuungama dhambi na kusamehewa na Mwenyezi Mungu, na kuweka nadhiri ya kubadilisha mienendo ya awali. Wafuasi wa Isa Al-Masihi pia wanapokea Roho wa Mungu kama dhibitisho ya imani yao.

6 Mitume walipokuwa wamekusanyika
pamoja, wakamuuliza Isa, “Bwana, je, huu ndio
wakati wa kuwarudishia Israeli ufalme?”
7 Isa akawaambia, “Sio wajibu wenu kujua
nyakati au majira ambayo Baba ameyaweka kwa
mamlaka yake mwenyewe.
8 Lakini mtapokea nguvu, Roho wa Mungu
akiwajilia juu yenu, nanyi mtakuwa mashahidi
wangu katika Yerusalemu, na Yudea yote, na
Samaria, na miisho ya dunia.”
9 Baada ya kusema mambo haya, walipokuwa
wanatazama, akachukuliwa juu mbinguni mbele
ya macho yao na wingu likampokea wasimwone
tena.
10 Walipokuwa bado wakikaza macho yao
kuelekea juu alipokuwa akienda zake mbinguni,
ghafula, wanaume wawili waliovaa mavazi me-
upe wakasimama karibu nao.
11 Wakasema, “Enyi watu wa Galilaya, mbona
mnasimama mkitazama juu angani? Huyu Isa
aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda mbin-
guni, atarudi tena jinsi hiyo hiyo mlivyomwona
akienda zake mbinguni.”

Mathiya achaguliwa nafasi ya Yuda (Mathayo 27:3-10)

12 Ndipo waliporudi Yerusalemu kutoka Mlima
wa Mizeituni, uliokuwa karibu na Yerusalemu,
umbali wa mwendo wa Sabato‡ kutoka mjini.
13 Walipowasili mjini Yerusalemu, walienda
ghorofani kwenye chumba walichokuwa waki-
ishi. Waliokuwepo walikuwa:

‡ **1:12** kama kilomita moja

Petro, Yohana, Yakobo na Andrea;
Filipo na Tomaso;
Bartholomayo na Mathayo,
Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote§ na
Yuda mwana wa Yakobo.

14 Hawa wote waliungana pamoja katika
maombi. Pia walikuwepo wanawake kadhaa, na
Mariamu mama yake Isa, na ndugu zake Isa.
15 Katika siku hizo Petro akasimama katikati
ya waumini (jumla yao walikuwa watu wapatao
mia moja na ishirini), akasema,
16 "Ndugu zangu, ilibidi andiko litimie, ambalo
Roho wa Mungu alitabiri kupitia kwa Daudi
kumhusu Yuda, aliyewaongoza wale waliomka-
mata Isa.
17 Yuda alikuwa mmoja wetu, kwa maana na
yeye alichaguliwa ashiriki katika huduma hii."
18 (Basi Yuda alinunua shamba kwa zile fedha
za uovu alizopata; akiwa huko shambani akaan-
guka, akapasuka na matumbo yote yakatoka nje.
19 Kila mtu Yerusalemu akasikia habari hizi,
kwa hiyo wakapaita mahali hapo kwa lugha yao,
Akeldama, yaani Shamba la Damu.)
20 "Kama vile ilivyoandikwa katika Kitabu cha
Zaburi,
" 'Mahali pake na pawe ukiwa,
wala asiwepo yeyote atakayeishi humo,'
na,
" 'Mtu mwingine aichukue nafasi yake ya uon-
gozi.'

§ **1:13** Wazelote walikuwa kikundi cha Kiyahudi wenye imani kali waliompinga Kaisari na utawala wa Rumi.

21 Kwa hiyo inatubidi tumchague mtu mwingine
miongoni mwa wale ambao wamekuwa pamoja
nasi wakati wote Bwana Isa alipokuwa akiishi
kati yetu,
22 kuanzia ubatizo wa Yahya hadi siku aliy-
ochukuliwa kutoka kwetu kwenda Mbinguni.
Kwa kuwa mmoja wao inabidi awe shahidi
pamoja nasi wa ufufuo wake.”

23 Wakapendekeza majina ya watu wawili:
Yusufu, aitwaye Barsaba (ambaye pia alijulikana
kama Yusto) na Mathiya.
24 Kisha wakaomba, wakasema, “Mwenyezi
Mungu, wewe waujua moyo wa kila mtu.
Tuoneshe ni yupi kati ya hawa wawili uliyemch-
agua
25 ili achukue nafasi ya huduma ya utume,
ambayo Yuda aliiacha ili aende anapostahili.”
26 Kisha wakawapigia kura, nayo kura
ikamwangukia Mathiya, naye akaongezwa
kwenye wale mitume kumi na mmoja.

2

Kushuka kwa Roho wa Mungu

1 Siku ya Pentekoste ilipowadia, waumini wote
walikuwa mahali pamoja.
2 Ghafula, sauti kama mvumo mkubwa wa
upepo mkali ikatoka mbinguni, ikaijaza nyumba
yote walimokuwa wameketi.
3 Zikatokea ndimi kama za moto
zilizogawanyika na kutua juu ya kila mmoja
wao.

4 Wote wakajazwa na Roho Mtakatifu wa
Mungu, wakaanza kunena kwa lugha nyingine,
kama Roho alivyowajalia.
5 Basi walikuwako Yerusalemu Wayahudi
wanaomcha Mungu kutoka kila taifa chini ya
mbingu.
6 Waliposikia sauti hii, umati wa watu waliku-
sanyika pamoja wakistaajabu, kwa sababu kila
mmoja wao aliwasikia wakisema kwa lugha yake
mwenyewe.
7 Wakiwa wameshangaa na kustaajabu,
wakauliza, "Je, hawa wote wanaozungumza
si Wagalilaya?
8 Imekuwaje basi kila mmoja wetu anawasikia
wakinena kwa lugha yake ya kuzaliwa?
9 Wapathi, Wamedi, Waelami, wakazi wa
Mesopotamia, Yudea, Kapadokia, Ponto na jimbo
la Asia,
10 Frigia, Pamfilia, Misri na pande za Libia
karibu na Kirene, na wageni kutoka Rumi
11 (Wayahudi na wale walioongokea dini ya
Kiyahudi), Wakrete na Waarabu: sote tu-
nawasikia watu hawa wakisema mambo makuu
ya ajabu ya Mungu katika lugha zetu wenyewe."
12 Wakiwa wameshangaa na kufadhaika
wakaulizana, "Ni nini maana ya mambo haya?"
13 Lakini wengine wakawadhihaki wakasema,
"Hawa wamelewa kwa divai!"

Petro ahutubia umati

14 Ndipo Petro akasimama pamoja na wale
mitume kumi na mmoja, akapaza sauti yake
na kuhutubia umati ule wa watu, akasema:
"Wayahudi wenzangu na nyote mnaoishi

Yerusalemu, nisikilizeni kwa makini, ili jambo
hili lijulikane kwenu.
15 Hakika watu hawa hawajalewa kama
mnavyodhania, kwa kuwa sasa ni saa tatu
asubuhi!
16 La, hili ni jambo lililotabiriwa na nabii Yoeli,
akisema:
17 " 'Katika siku za mwisho, asema Mungu,
nitamimina Roho wangu
juu ya wote wenye mwili.
Wana wenu wa kiume na wa kike watatabiri,
vijana wenu wataona maono,
na wazee wenu wataota ndoto.
18 Hata juu ya watumishi wangu, wanaume kwa
wanawake,
katika siku zile nitamimina Roho wangu,
nao watatabiri.
19 Nami nitaonesha maajabu juu mbinguni,
na ishara chini duniani:
damu, moto, na mawimbi ya moshi.
20 Jua litakuwa giza
na mwezi utakuwa mwekundu kama damu,
kabla ya kuja siku ile kuu ya Mwenyezi Mungu
iliyo tukufu.
21 Na kila mtu atakayeliitia
jina la Mwenyezi Mungu, ataokolewa.'
22 "Enyi Waisraeli, sikilizeni maneno
haya nisemayo: Isa Al-Nasiri alikuwa mtu
aliyethibitishwa kwenu na Mungu kwa miujiza,
maajabu na ishara, ambayo Mungu alitenda
miongoni mwenu kupitia kwake, kama ninyi
wenyewe mjuavyo.
23 Baada ya huyu mtu kutolewa kwenu kwa
mpango wa Mungu uliokusudiwa kwa kujua

kwake Mungu tangu zamani, ninyi mlimuua kwa kumsulubisha msalabani, kwa mikono ya watu waovu.
24 Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu akamwondolea uchungu wa mauti, kwa sababu haikuwezekana yeye kushikiliwa na nguvu za mauti.
25 Kwa maana Daudi asema hivi kumhusu:
" 'Nilimwona Bwana mbele yangu daima.
Kwa sababu yuko mkono wangu wa kuume, sitatikisika.
26 Kwa hiyo moyo wangu unafurahia,
na ulimi wangu unashangilia;
mwili wangu nao utapumzika kwa tumaini.
27 Kwa maana hutaniacha kaburini,
wala hutamwacha Aliye Mtakatifu wako kuona uharibifu.
28 Umenionesha njia za uzima,
utanijaza na furaha mbele zako.'
29 "Ndugu zangu Waisraeli, nataka niwaambie kwa uhakika kwamba baba yetu wa zamani Daudi alikufa na kuzikwa, nalo kaburi lake lipo hapa hadi leo.
30 Lakini alikuwa nabii na alijua ya kuwa Mungu alikuwa amemwahidi kwa kiapo, kwamba angemweka mmoja wa wazao wake penye kiti chake cha utawala.
31 Daudi, akiona mambo yaliyo mbele, akanena kuhusu kufufuka kwa Al-Masihi*, kwamba hakuachwa kaburini, wala mwili wake haukuona uharibifu.

* **2:31** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

32 Mungu alimfufua huyu Isa, na sisi sote ni
mashahidi wa jambo hilo.
33 Basi yeye ametukuzwa hadi mkono wa
kuume wa Mungu, na amepokea kutoka kwa
Baba† ahadi ya Roho Mtakatifu wa Mungu, naye
amemimina kile mnachoona sasa na kusikia.
34 Kwa kuwa Daudi hakupaa kwenda mbin-
guni, lakini anasema,

" 'Bwana alimwambia Bwana wangu:
"Keti mkono wangu wa kuume,
35 hadi nitakapowaweka adui zako
chini ya miguu yako." '

36 "Kwa hiyo Israeli wote na wajue jambo hili
kwa uhakika kwamba: Mungu amemfanya huyu
Isa, ambaye ninyi mlimsulubisha, kuwa Bwana
na Al-Masihi."

Waumini waongezeka

37 Watu waliposikia maneno haya yakawa-
choma mioyo yao, wakawauliza Petro na wale
mitume wengine, "Ndugu zetu tufanye nini?"
38 Petro akawajibu, "Tubuni, mkabatizwe kila
mmoja wenu kwa jina la Isa Al-Masihi, ili mpate
kusamehewa dhambi zenu, nanyi mtapokea
kipawa cha Roho wa Mungu.
39 Kwa kuwa ahadi hii ni kwa ajili yenu na
watoto wenu, na kwa wote walio mbali, na
kila mtu ambaye Bwana Mungu wetu atamwita
amjie."

---

† **2:33** Jina Baba linaonesha uhusiano maalum wa Isa na Mwenyezi Mungu. Kwa mwanadamu, Mwenyezi Mungu ni Baba kupitia uhusiano unaopatikana katika kumtumaini Isa Al-Masihi.

40 Petro akawaonya kwa maneno mengine
mengi na kuwasihi akisema, “Jiepusheni na
kizazi hiki kilichopotoka.”
41 Wale wote waliopokea ujumbe wa Petro kwa
furaha wakabatizwa, na siku ile waliongezeka
watu wapatao elfu tatu.

Ushirika wa waumini

42 Nao wakadumu katika mafundisho ya mi-
tume, katika ushirika, katika kumega mkate na
katika kusali.
43 Kila mtu akaingiwa na hofu ya Mungu, nayo
miujiza mingi na ishara zikafanywa na mitume.
44 Waumini wote walikuwa mahali pamoja,
nao wakashirikiana katika mambo yote.
45 Waliuza mali yao na vitu walivyokuwa
navyo, kila mtu akagawiwa kadiri ya mahitaji
yake.
46 Siku zote kwa moyo mmoja walikutana
ndani ya ukumbi wa Hekalu‡, wakimega mkate
nyumba kwa nyumba, wakila chakula chao kwa
furaha na moyo mweupe,
47 wakimsifu Mungu na kuwapendeza watu
wote. Kila siku Bwana akaliongeza kundi la
waumini wa Isa wale waliokuwa wakiokolewa.

3

Petro amponya mlemavu kwa jina la Isa

1 Siku moja, Petro na Yohana walikuwa wana-
panda kwenda Hekaluni kusali, yapata saa tisa
alasiri.

‡ **2:46** Nyumba kuu ya ibada kwa Waisraeli iliyokuwa Yerusalemu.

2 Basi palikuwa na mtu mmoja aliyekuwa ki-
wete tangu kuzaliwa. Alichukuliwa na kuwekwa
kwenye lango la Hekalu liitwalo Zuri, kila siku ili
aombe msaada kwa watu wanaoingia Hekaluni.
3 Huyu mtu alipowaona Petro na Yohana
wakikaribia kuingia Hekaluni, akawaomba
wampe sadaka.
4 Wakamkazia macho, kisha Petro
akamwambia, “Tutazame sisi.”
5 Hivyo yule mtu akawatazama, akitazamia
kupata kitu kutoka kwao.

6 Ndipo Petro akamwambia, “Sina fedha wala
dhahabu, lakini nilicho nacho ndicho nitaka-
chokupa. Kwa jina la Isa Al-Masihi wa Nasiri,
tembea!”
7 Petro akamshika yule mtu kwa mkono wa
kuume akamwinua, mara nyayo zake na vifundo
vya miguu yake vikapata nguvu.
8 Akaruka juu na kusimama, akaanza kutem-
bea. Kisha akaingia Hekaluni pamoja na Petro
na Yohana, huku akitembea na kurukaruka na
kumsifu Mungu.
9 Watu wote walipomwona akitembea na kum-
sifu Mungu,
10 wakamtambua kuwa ni yule mtu aliyekuwa
akiketi nje ya Hekalu penye lango liitwalo Zuri
akiomba msaada, nao wakajawa na mshangao,
wakastaajabu kwa yale yaliyomtukia.

Petro ashuhudia kuwa Isa anaponya

11 Aliyeponywa alipokuwa akiambatana na
Petro na Yohana, watu wote walishangaa mno,

wakaja wakiwakimbilia pale Ukumbi wa Sule-
mani.
12 Petro alipoona watu wamekusanyika
akawaambia, “Enyi Waisraeli, kwa nini
mnastaajabu kuhusu jambo hili? Mbona
mnatukazia macho kwa mshangao kana
kwamba ni kwa uwezo wetu au utakatifu wetu
tumemfanya mtu huyu kutembea?
13 Mungu wa Ibrahimu na Isaka na Yakobo,
Mungu wa baba zetu amemtukuza Mwanawe
Isa, ambaye ninyi mlimtoa ahukumiwe kifo na
mkamkana mbele ya Pilato, ingawa yeye alikuwa
ameamua kumwachia aende zake.
14 Ninyi mlimkataa huyo Mtakatifu na Mwenye
Haki, mkaomba mpewe yule muuaji.
15 Hivyo mkamuua aliye chanzo cha uzima,
lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu. Sisi
tu mashahidi wa mambo haya.
16 Kwa imani katika jina la Isa, huyu mtu
mnayemwona na kumfahamu ametiwa nguvu.
Ni jina la Isa na imani kutoka kwake am-
bayo imemponya kabisa huyu mtu, kama nyote
mnavyoona.
17 “Sasa ndugu zangu, najua ya kuwa ninyi
mlitenda bila kujua, kama walivyofanya viongozi
wenu.
18 Lakini kwa njia hii Mungu alitimiza kile am-
bacho alikuwa ametabiri kwa vinywa vya man-
abii wake wote, kwamba Al-Masihi* atateswa.
19 Tubuni basi mkamgeukie Mungu, dhambi
zenu zifutwe, ili zipate kuja nyakati za kuburud-
ishwa kutoka kwake Mwenyezi Mungu,

* **3:18** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

20 naye apate kumtuma Al-Masihi, ambaye
ameteuliwa kwa ajili yenu, yaani Isa.
21 Ilimpasa mbingu zimpokee hadi wakati
wa kufanywa upya kila kitu, kama Mungu
alivyoahidi zamani kupitia kwa manabii wake
watakatifu.
22 Kwa maana Musa alisema, ‘Mwenyezi
Mungu, Mungu wenu, atawainulia nabii
kama mimi kutoka miongoni mwa ndugu
zenu. Itawapasa kumtii huyo kwa kila jambo
atakalowaambia.
23 Mtu ambaye hatamsikiliza huyo nabii,
atatupiliwa mbali kabisa na watu wake.’
24 “Naam, manabii wote tangu Samweli na
waliokuja baada yake, wote walitabiri kuhusu
siku hizi.
25 Ninyi ndio wana wa manabii na wa
agano ambalo Mungu alifanya na baba zenu,
akimwambia Ibrahimu, ‘Kupitia kwa uzao wako,
watu wote wa ulimwengu watabarikiwa.’
26 Mungu alipomfufua Isa Mwanawe, al-
imtuma kwenu kwanza, ili awabariki kwa
kumgeuza kila mmoja wenu kutoka njia yake
mbaya.”

4

Petro na Yohana mbele ya Baraza

1 Petro na Yohana walipokuwa wakisema na
watu, makuhani, mkuu wa walinzi wa Hekalu na
Masadukayo[*] wakawajia,

---

[*] **4:1** Kundi la kidini la Wayahudi; waliamini kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna malaika au roho.

2 huku wakiwa wamekasirika sana kwa sababu
mitume walikuwa wanawafundisha watu na
kuhubiri kwamba kuna ufufuo wa wafu ndani ya
Isa.
3 Wakawakamata Petro na Yohana na kuwa-
funga gerezani hadi kesho yake kwa kuwa
ilikuwa jioni.
4 Lakini wengi waliosikia lile neno waliamini,
idadi yao ilikuwa yapata wanaume elfu tano.

5 Kesho yake, viongozi wa Wayahudi, wazee na
walimu wa Torati walikusanyika Yerusalemu.
6 Walikuwemo kuhani mkuu Anasi, Kayafa,
Yohana, Iskanda, na wengi wa jamaa ya kuhani
mkuu.
7 Baada ya kuwasimamisha Petro na Yohana
katikati yao, wakawauliza, "Ni kwa uwezo gani
au kwa jina la nani mmefanya jambo hili?"

8 Petro, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu wa
Mungu, akajibu, "Enyi watawala na wazee wa
watu,
9 kama leo tukihojiwa kwa habari ya mambo
mema aliyotendewa yule kiwete na kuulizwa
jinsi alivyoponywa,
10 ijulikane kwenu nyote na kwa watu wote
wa Israeli kwamba: Ni kwa jina la Isa Al-Masihi
wa Nasiri, ambaye ninyi mlimsulubisha lakini
Mungu akamfufua kutoka kwa wafu, kwa jina
hilo mtu huyu anasimama mbele yenu akiwa
mzima kabisa.
11 Huyu ndiye

" 'jiwe ambalo ninyi wajenzi mlilikataa,
ambalo limekuwa jiwe kuu la pembeni.'

12 Wala hakuna wokovu katika mwingine yeyote, kwa maana hakuna jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu linalopasa kutuokoa."

Ujasiri wa Petro na Yohana washangaza watu

13 Viongozi na wazee walipoona ujasiri wa Petro na Yohana, na kujua ya kuwa walikuwa watu wa kawaida, wasio na elimu, walishangaa sana, wakatambua kwamba hawa watu walikuwa na Isa.
14 Lakini kwa kuwa walikuwa wanamwona yule kiwete aliyeponywa amesimama pale pamoja nao, hawakuweza kusema lolote kuwapinga.
15 Wakawaamuru watoke nje ya Baraza la Wayahudi†, ili wasemezane jambo hilo wao wenyewe.
16 Wakaulizana, "Tuwafanyie nini watu hawa? Hatuwezi kukanusha muujiza huu mkubwa walioufanya, ambao ni dhahiri kwa kila mtu Yerusalemu.
17 Lakini ili kuzuia jambo hili lisiendelee kuenea zaidi kwa watu, ni lazima tuwaonye watu hawa ili wasiseme tena na mtu yeyote kwa jina la Isa."
18 Kisha wakawaita tena ndani na kuwaamuru wasiseme wala kufundisha kamwe kwa hili jina la Isa.

Imetupasa kumtii Mwenyezi Mungu kuliko wanadamu

† **4:15** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu.

19 Lakini Petro na Yohana wakajibu, “Amueni
ninyi wenyewe iwapo ni haki mbele za Mungu
kuwatii ninyi kuliko kumtii Mungu.
20 Lakini sisi hatuwezi kuacha kusema yale
tuliyoyaona na kuyasikia.”
21 Baada ya vitisho vingi, wakawaachia waende
zao. Hawakuona njia yoyote ya kuwaadhibu,
kwa sababu ya watu, kwa kuwa watu wote wa-
likuwa wakimsifu Mungu kwa kile kilichokuwa
kimetukia.
22 Kwa kuwa umri wa yule mtu aliyekuwa
ameponywa kwa muujiza ulikuwa zaidi ya miaka
arobaini.

Maombi ya waumini

23 Punde Petro na Yohana walipoachiliwa,
walirudi kwa waumini wenzao wakawaeleza
waliyoambiwa na viongozi wa makuhani na
wazee.
24 Watu waliposikia hayo, wakapaza sauti zao,
wakamwomba Mungu kwa pamoja, wakisema,
“Bwana Mungu Mwenyezi, uliyeziumba mbingu
na nchi na bahari, na vitu vyote vilivyomo.
25 Wewe ulinena kwa Roho wa Mungu kupitia
kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi
wako, ukasema:
“ ‘Mbona mataifa wanaghadhibika,
na makabila ya watu kuwaza ubatili?
26 Wafalme wa dunia wamejipanga,
na watawala wanakusanyika pamoja
dhidi ya Mwenyezi Mungu
na dhidi ya Mpakwa Mafuta wake.’
27 Ni kweli Herode na Pontio Pilato, pamoja na
watu wa Mataifa na Waisraeli, walikusanyika

katika mji huu kupanga njama dhidi ya mwanao mtakatifu Isa, uliyempaka mafuta.
28 Wakafanya yale uweza wako na mapenzi yako yalikusudia yatokee tangu zamani.
29 Sasa, Mwenyezi Mungu, angalia vitisho vyao na utuwezeshe sisi watumishi wako kulinena neno lako kwa ujasiri mkuu.
30 Nyoosha mkono wako ili kuponya wagonjwa na kutenda ishara na miujiza kwa jina la Mwanao mtakatifu Isa."
31 Walipokwisha kuomba, mahali walipokuwa wamekutanika pakatikiswa, wote wakajazwa na Roho Mtakatifu wa Mungu, wakanena neno la Mungu kwa ujasiri.

Waumini washirikiana mali yao

32 Waumini wote walikuwa na moyo mmoja na nia moja. Wala hakuna hata mmoja aliyesema chochote alichokuwa nacho ni mali yake mwenyewe, lakini walishirikiana kila kitu walichokuwa nacho.
33 Mitume wakatoa ushuhuda wa kufufuka kwa Bwana Isa kwa nguvu nyingi na neema ya Mungu ilikuwa juu yao wote.
34 Wala hapakuwa mtu yeyote miongoni mwao aliyekuwa mhitaji, kwa sababu mara kwa mara wale waliokuwa na mashamba na nyumba waliviuza, wakaleta thamani ya vitu vilivyouzwa,
35 wakaiweka miguuni pa mitume, kila mtu akagawiwa kadiri ya mahitaji yake.
36 Yusufu, Mlawi kutoka Kipro, ambaye mitume walimwita Barnaba (maana yake Mwana wa Faraja),

37 aliuza shamba alilokuwa nalo, akaleta hizo
fedha alizopata na kuziweka miguuni pa mitume.

5

Anania na Safira

1 Lakini mtu mmoja jina lake Anania pamoja
na mkewe Safira waliuza kiwanja.
2 Huku mkewe akijua kikamilifu, Anania ali-
ficha sehemu ya fedha alizopata, akaleta kiasi
kilichobaki na kukiweka miguuni pa mitume.
3 Petro akamuuliza, “Anania, mbona Shetani
ameujaza moyo wako ili kumwambia uongo
Roho wa Mungu, ukaficha sehemu ya fedha
ulizopata kutokana na kiwanja?
4 Je, kabla hujauza hicho kiwanja, si kilikuwa
mali yako? Hata baada ya kukiuza, je, fedha
ulizozipata, si zilikuwa kwenye uwezo wako?
Kwa nini basi umewaza hila hii moyoni mwako
kufanya jambo kama hili? Wewe hukumwambia
uongo mwanadamu, bali Mungu.”
5 Anania aliposikia maneno haya akaanguka
chini na kufa. Hofu kuu ikawapata wote
waliosikia jambo lililokuwa limetukia.
6 Vijana wakaja, wakaufunga mwili wake
sanda, wakampeleka nje kumzika.
7 Muda wa saa tatu baadaye, mkewe Anania
akaingia, naye hana habari ya mambo yaliy-
otukia.
8 Petro akamuuliza, “Niambie, je, mliuza ki-
wanja kwa thamani hii?” Akajibu, “Ndiyo, tuliuza
kwa thamani hiyo.”

9 Ndipo Petro akamwambia, “Imekuwaje mkakubaliana kumjaribu Roho wa Bwana Mungu Mwenyezi? Tazama! Nyayo za vijana waliomzika mumeo ziko mlangoni, wewe nawe watakupeleka nje.”

10 Wakati ule ule, akaanguka chini miguuni mwake na kufa. Nao wale vijana wakaingia, wakamkuta amekufa, wakamchukua wakamzika kando ya mumewe.
11 Hofu kuu ikalipata kundi la waumini wa Isa lote, pamoja na watu wote waliosikia kuhusu matukio haya.

Mitume waponya watu wengi

12 Mitume walifanya ishara nyingi na miujiza miongoni mwa watu. Waumini wote walikuwa wakikusanyika katika Ukumbi wa Sulemani.
13 Hakuna mtu mwingine aliyethubutu kuambatana nao, ijapokuwa waliheshimiwa sana na watu.
14 Hata hivyo, waliomwamini Bwana Isa wakazidi kuongezeka, wanaume na wanawake.
15 Hata wakawa wanawaleta wagonjwa na kuwalaza kwenye magodoro na kwenye vitanda barabarani ili yamkini Petro akipita kivuli chake kiwaguse baadhi yao.
16 Pia watu wakakusanyika kutoka miji iliyokuwa karibu na Yerusalemu, wakileta wagonjwa na watu walioteswa na pepo wachafu. Hao wote wakaponywa.

Mitume washtakiwa

17 Kisha kuhani mkuu na wenzake wote
waliokuwa pamoja naye, waliokuwa wa kundi la
Masadukayo*, wakajawa na wivu.
18 Wakawakamata mitume na kuwafunga
gerezani.
19 Lakini wakati wa usiku, malaika wa
Mwenyezi Mungu akaja, akafungua milango
ya gereza na akawatoa nje. Akawaambia,
20 "Nendeni, mkasimame Hekaluni, mkawaam-
bie watu maneno yote ya maisha haya mapya."
21 Waliposikia haya wakaenda Hekaluni alfajiri
wakaendelea kufundisha watu.

Kuhani mkuu na wale waliokuwa pamoja nao walipowasili, alikusanya Baraza la Wayahudi, yaani wazee wote wa Israeli. Wakatumana wale mitume waletwe kutoka gerezani.
22 Lakini wale walinzi wa Hekalu walipoenda
gerezani hawakuwakuta mitume mle. Kwa hiyo
wakarudi na kutoa habari.
23 Wakasema, "Tumekuta milango ya gereza
imefungwa sawasawa na askari wa gereza
wamesimama nje ya mlango, lakini tulipofungua
milango hakuwepo mtu yeyote."
24 Basi mkuu wa walinzi wa Hekalu na viongozi
wa makuhani waliposikia haya, wakafadhaika
na kushangaa sana kwa ajili yao kwamba jambo
hili litakuwaje.
25 Ndipo mtu mmoja akaja akawaambia, "Taza-
meni watu mliowafunga gerezani wako Hekaluni
wakiwafundisha watu."

* **5:17** Kundi la kidini la Wayahudi; waliamini kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna malaika au roho.

26 Ndipo yule mkuu wa walinzi wa Hekalu
wakaenda pamoja na askari wakawaleta wale
mitume, lakini bila ghasia kwa sababu waliogopa
kupigwa mawe na watu.
27 Waliwaleta mitume, wakawasimamisha
mbele ya Baraza la Wayahudi ili kuhani mkuu
awahoji.
28 "Tuliwaonya kwa nguvu msifundishe kwa
jina hili, lakini ninyi mmeijaza Yerusalemu yote
mafundisho yenu na tena mmekusudia kuleta
damu ya mtu huyu juu yetu."
29 Petro na wale mitume wengine wakajibu,
"Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu.
30 Mungu wa baba zetu alimfufua Isa kutoka
kwa wafu, ambaye ninyi mlimuua kwa kum-
tundika kwenye msalaba.
31 Mungu alimtukuza, akamweka mkono wake
wa kuume kuwa Kiongozi na Mwokozi ili awape
Israeli toba na msamaha wa dhambi.
32 Nasi tu mashahidi wa mambo haya, vivyo
hivyo na Roho Mtakatifu wa Mungu ambaye
Mungu amewapa wale wanaomtii."
33 Wale wajumbe wa Baraza la Wazee wali-
posikia haya, walijawa na ghadhabu, wakataka
kuwaua mitume.
34 Lakini Farisayo† mmoja, jina lake Gamalieli,
aliyekuwa mwalimu wa Torati, aliyeheshimiwa
na watu wote, akasimama mbele ya Baraza la

† **5:34** Kundi la kidini la Wayahudi; walifuata Torati kwa dhati, hasa maagizo kuhusu utakaso. Pia waliamini katika malaika, ufufuo wa wafu, na kuja kwa Masihi ambaye atarejesha ufalme wa Daudi na ukuu wa taifa la Israeli.

Wayahudi, akaamuru mitume watolewe nje kwa muda.
35 Ndipo alipowaambia wazee wa Baraza, “Enyi wanaume wa Israeli, fikirini kwa uangalifu mnayotaka kuwatendea watu hawa.
36 Kwa maana wakati uliopita, aliinuka mtu mmoja jina lake Theuda, alijidai kuwa yeye ni mtu maarufu, akapata wafuasi wapatao mia nne walioambatana naye. Lakini aliuawa, na wafuasi wake wote wakatawanyika, wakawa si kitu.
37 Baada yake, alitokea Yuda Mgalilaya wakati wa kuorodhesha watu, naye akaongoza kundi la watu kuasi. Yeye pia aliuawa, nao wafuasi wake wakatawanyika.
38 Kwa hiyo, kwa habari ya jambo hili nawashauri, jiepusheni na watu hawa. Waachieni waende zao! Kwa maana kama kusudi lao na shughuli yao imetokana na mwanadamu, haitafanikiwa.
39 Lakini ikiwa imetoka kwa Mungu, hamtaweza kuwazuia watu hawa. Badala yake mtajikuta mnapigana na Mungu.”

40 Wakapokea ushauri wa Gamalieli. Wakawaita mitume ndani, wakaamuru wachapwe mijeledi, kisha wakawaagiza wasinene tena kwa jina la Isa, wakawaachia waende zao.
41 Nao mitume wakatoka nje ya Baraza la Wayahudi, wakiwa wamejaa furaha kwa sababu wamehesabiwa kustahili kupata aibu kwa ajili ya jina la Isa.
42 Kila siku, Hekaluni na nyumba kwa nyumba, hawakuacha kufundisha na kuhubiri Habari

Njema kwamba Isa ndiye Al-Masihi‡.

Mateso na kuenea kwa Injili

6

(Matendo 6:1–9:31)

Saba wachaguliwa kuhudumu

1 Basi ikawa katika siku hizo, wakati idadi
ya wanafunzi ilipokuwa ikiongezeka sana,
Wayahudi wa Kiyunani* walinung'unika
dhidi ya Waebrania† kwa sababu wajane wao
walisahaulika katika mgawo wa chakula wa kila
siku.
2 Wale mitume kumi na wawili wakakusanya
wanafunzi wote pamoja wakasema, "Haitakuwa
vyema sisi kuacha huduma ya neno la Mungu ili
kuhudumu mezani.
3 Kwa hiyo ndugu, chagueni watu saba mion-
goni mwenu, watu wenye sifa njema, waliojawa
na Roho Mtakatifu wa Mungu na hekima, ambao
tunaweza kuwakabidhi kazi hii,
4 nasi tutatumia muda wetu kuomba na katika
huduma ya neno."

5 Yale waliyosema yakawapendeza watu wote,
nao wakamchagua Stefano (mtu aliyejawa na
imani na Roho wa Mungu) pamoja na Filipo,
Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena na Nikolao
kutoka Antiokia, mtu wa Mataifa aliyeongokea
dini ya Kiyahudi.

---

‡ **5:42** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.* * **6:1** Wayahudi waliofuata lugha na desturi za Kiyunani † **6:1** Wayahudi walioshikilia lugha na desturi zao za Kiebrania

6 Wakawaleta watu hawa mbele ya mitume,
nao wakawaombea na kuwawekea mikono.
7 Neno la Mungu likazidi kuenea. Idadi
ya wanafunzi ikazidi kuongezeka sana katika
Yerusalemu, hata makuhani wengi wakaitii ile
imani.

Kukamatwa kwa Stefano

8 Stefano, akiwa amejaa neema na nguvu za
Mungu, alifanya ishara na miujiza mikubwa
miongoni mwa watu.
9 Hata hivyo, ukainuka upinzani wa watu
wa Sinagogi‡ la Watu Huru (kama lilivyokuwa
linaitwa) la Wayahudi wa Kirene na wa Iskande-
ria, na wengine kutoka Kilikia na jimbo la Asia.
Watu hawa wakaanza kupingana na Stefano.
10 Lakini hawakuweza kushindana na ile
hekima aliyopewa na Roho wa Mungu alipokuwa
akisema.
11 Ndipo kwa siri wakawashawishi watu fulani
waseme, “Tumemsikia Stefano akisema maneno
ya kufuru dhidi ya Musa na dhidi ya Mungu.”

Stefano afikishwa mbele ya Baraza

12 Wakawachochea watu, wazee na walimu wa
Torati, nao wakamkamata Stefano wakamfikisha
mbele ya Baraza la Wayahudi§.
13 Wakawaleta mashahidi wa uongo ambao
walishuhudia, wakasema, “Mtu huyu kamwe
haachi kusema dhidi ya mahali hapa patakatifu
na dhidi ya Torati.

---

‡ **6:9** Nyumba ya ibada na mafunzo. § **6:12** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu.

14 Kwa maana tumemsikia akisema kwamba
Isa Al-Nasiri atapaharibu mahali patakatifu na
kubadili desturi zote tulizopewa na Musa."

15 Watu wote waliokuwa wameketi katika
Baraza la Wayahudi wakamkazia macho Ste-
fano, wakaona uso wake unang'aa kama uso wa
malaika.

7

Hotuba ya Stefano kwa Baraza

1 Ndipo kuhani mkuu akamuuliza Stefano, "Je,
mashtaka haya ni ya kweli?"

2 Stefano akajibu, "Ndugu zangu na baba
zangu, nisikilizeni! Mungu wa utukufu alim-
tokea baba yetu Ibrahimu, alipokuwa bado yuko
Mesopotamia, kabla hajaishi Harani,

3 akamwambia, 'Ondoka katika nchi yako
na katika jamii yako, uende hadi nchi ni-
takayokuonesha.'

4 "Hivyo aliondoka katika nchi ya Wakaldayo
akaenda kukaa Harani. Baada ya kifo cha baba
yake, Mungu akamtoa huko akamleta katika nchi
hii ambayo mnaishi sasa.

5 Mungu hakumpa urithi wowote katika nchi
hii, hakumpa hata mahali pa kuweka wayo
mmoja. Bali Mungu alimwahidi kuwa yeye na
uzao wake baada yake wangeirithi hii nchi, in-
gawa wakati huo Ibrahimu hakuwa na mtoto.

6 Mungu akasema naye hivi: 'Wazao wako
watakuwa wageni kwenye nchi ambayo si yao,
nao watafanywa watumwa na kuteswa kwa mi-
aka mia nne.'

7 Mungu akasema, 'Lakini mimi nitaliadhibu
taifa watakalolitumikia kama watumwa, na baa-
daye watatoka katika nchi hiyo na wataniabudu
mahali hapa.'
8 Ndipo akampa Ibrahimu agano la tohara.
Naye Ibrahimu akamzaa Isaka na kumtahiri siku
ya nane. Baadaye Isaka akamzaa Yakobo, naye
Yakobo akawazaa wale baba zetu wa zamani
kumi na wawili.
9 "Kwa sababu hao baba zetu wa zamani walim-
wonea wivu Yusufu ndugu yao, walimuuza kama
mtumwa huko Misri. Lakini Mungu alikuwa
pamoja naye.
10 Akamwokoa kutoka mateso yote yaliy-
ompata. Tena Mungu akampa Yusufu kibali na
hekima aliposimama mbele ya Farao, mfalme wa
Misri. Naye Farao akamweka kuwa mtawala wa
Misri na wa jumba lote la kifalme.
11 "Basi kukawa na njaa katika nchi yote ya
Misri na Kanaani, ikasababisha dhiki kubwa, nao
baba zetu wakawa hawana chakula.
12 Lakini Yakobo aliposikia kwamba kuna
nafaka huko Misri, aliwatuma baba zetu,
wakaenda huko kwa mara yao ya kwanza.
13 Walipoenda mara ya pili, Yusufu alijitambul-
isha kwa ndugu zake; naye Farao akapata habari
kuhusu ndugu za Yusufu.
14 Ndipo Yusufu akawatuma kumleta Yakobo
baba yake pamoja na jamaa yake yote; kwa jumla
walikuwa watu sabini na watano.
15 Hivyo Yakobo akaenda Misri ambako yeye na
baba zetu walifia.
16 Miili yao ilirudishwa Shekemu na kuzikwa
katika kaburi ambalo Ibrahimu alinunua kutoka

kwa wana wa Hamori kwa kiasi fulani cha fedha.
17 “Lakini wakati ulipokuwa unakaribia
wa kutimizwa kwa ile ahadi ambayo Mungu
alikuwa amempa Ibrahimu, watu wetu walizidi
kuongezeka sana huko Misri.
18 Ndipo ‘mfalme mwingine ambaye hakufa-
hamu habari za Yusufu akatawala Misri’.
19 Huyu mfalme akawatendea watu wetu hila
na kuwatesa baba zetu kwa kuwalazimisha
wawatupe watoto wao wachanga ili wafe.
20 “Wakati huo Musa alizaliwa, naye hakuwa
mtoto wa kawaida. Akalelewa nyumbani mwa
baba yake kwa muda wa miezi mitatu.
21 Walipomweka nje mtoni, binti Farao akam-
chukua akamlea kama mtoto wake.
22 Musa akafundishwa hekima yote ya
Wamisri, akawa mtu hodari kwa maneno na
matendo.
23 “Musa alipokuwa na umri wa miaka arobaini
aliamua kuwatembelea ndugu zake Waisraeli.
24 Aliona mmoja wao akidhulumiwa na
Mmisri, akamtetea yule aliyeonewa, akampiga
yule Mmisri akamuua kulipiza kisasi.
25 Musa alidhani kuwa ndugu zake wangetam-
bua kwamba Mungu anamtumia ili kuwaokoa,
lakini wao hawakuelewa.
26 Siku iliyofuata Musa aliwakuta Waisraeli
wawili wakigombana, akajaribu kuwapatanisha
kwa kuwaambia, ‘Enyi watu, ninyi ni ndugu,
mbona mnataka kudhulumiana?’
27 “Lakini yule mtu aliyekuwa akimdhulumu
mwenzake akamsukuma Musa kando,
akamuuliza, ‘Ni nani aliyekufanya mtawala
na mwamuzi juu yetu?

28 Je, unataka kuniua kama ulivyomuua yule
Mmisri jana?'
29 Musa aliposikia maneno haya, alikimbilia
huko Midiani alikokaa kama mgeni, naye akap-
ata watoto wawili wa kiume.
30 "Baada ya miaka arobaini kupita, malaika
wa Mungu akamtokea Musa jangwani karibu
na Mlima Sinai katika kichaka kilichokuwa ki-
nawaka moto.
31 Alipoona mambo haya, alishangaa yale
maono. Aliposogea ili aangalie kwa karibu,
akaisikia sauti ya Mwenyezi Mungu, ikisema:
32 'Mimi ndimi Mungu wa baba zako, Mungu
wa Ibrahimu, Isaka na Yakobo.' Musa alitete-
meka kwa hofu na hakuthubutu kutazama.
33 "Ndipo Mwenyezi Mungu akamwambia, 'Vua
viatu vyako kwa maana mahali unaposimama ni
patakatifu.
34 Hakika nimeona mateso ya watu wangu
huko Misri. Nimesikia kilio chao cha uchungu,
nami nimeshuka ili niwaokoe. Basi sasa njoo,
nami nitakutuma Misri.'
35 "Huyu ndiye Musa waliyemkataa wali-
posema, 'Ni nani aliyekufanya mtawala na mwa-
muzi juu yetu?' Alikuwa ametumwa na Mungu
mwenyewe kuwa mtawala na mkombozi wao,
kupitia kwa yule malaika aliyemtokea katika kile
kichaka.
36 Aliwaongoza Waisraeli kutoka Misri baada
ya kufanya ishara na maajabu mengi huko Misri,
katika Bahari ya Shamu*, na katika jangwa kwa
muda wa miaka arobaini.

* **7:36** yaani *Bahari ya Mafunjo*

37 “Huyu ndiye yule Musa aliyewaambia Wais-
raeli, ‘Mungu atawainulia nabii kama mimi ku-
toka miongoni mwa ndugu zenu wenyewe.’
38 Huyu ndiye yule Musa aliyekuwa katika ku-
sanyiko huko jangwani, ambaye malaika alisema
naye pamoja na baba zetu kwenye Mlima Sinai,
naye akapokea maneno yaliyo hai ili atupatie.
39 “Lakini baba zetu walikataa kumtii Musa,
badala yake wakamkataa na kuielekeza mioyo
yao Misri tena.
40 Wakamwambia Haruni, ‘Tufanyie miungu
itakayotuongoza, kwa maana mtu huyu Musa
aliyetutoa nchi ya Misri, hatujui yaliyompata.’
41 Huu ni ule wakati walitengeneza sanamu
katika umbo la ndama, wakailetea sadaka ku-
fanya maadhimisho kwa ajili ya kile kitu wali-
chokitengeneza kwa mikono yao wenyewe.
42 Ndipo Mungu akageuka, akawaachia
waabudu jeshi lote la mbinguni, kama
ilivyoandikwa katika Kitabu cha Manabii:
“ ‘Je, mliniletea dhabihu na sadaka
kwa miaka arobaini kule jangwani,
ee nyumba ya Israeli?
43 La, ninyi mliinua madhabahu ya Moleki,
na nyota ya mungu wenu Refani,
vinyago mlivyotengeneza ili kuviabudu.
Kwa hiyo nitawapeleka mbali’ kuliko Babeli.
44 “Baba zetu walikuwa na lile Hema
la Ushuhuda huko jangwani, ambalo
lilitengenezwa kama Mungu alivyomwelekeza
Musa, kulingana na kielelezo alichokiona.
45 Baada ya kupokea Hema, baba zetu waliingia
nalo walipokuja na Yoshua wakati walimiliki

nchi, Mungu alipoyafukuza mataifa mbele yao.
Nalo lilidumu katika nchi hadi wakati wa Daudi,
46 ambaye alipata kibali kwa Mungu, naye
akaomba kwamba ampatie Mungu wa Yakobo
maskani.
47 Lakini Sulemani ndiye aliyemjengea Mungu
nyumba.

48 "Hata hivyo, Yeye Aliye Juu Sana hakai
kwenye nyumba zilizojengwa kwa mikono ya
wanadamu. Kama nabii alivyosema:

49 " 'Mbingu ni kiti changu cha enzi,
nayo dunia ni mahali pa kuweka miguu yangu.

Mtanijengea nyumba ya namna gani?
asema Mwenyezi Mungu.
Au mahali pangu pa kupumzikia patakuwa wapi?

50 Je, mkono wangu haukuumba vitu hivi vyote?'

51 "Enyi watu wenye shingo ngumu, msio-
tahiriwa mioyo wala masikio, daima hamwachi
kumpinga Roho wa Mungu, kama walivyofanya
baba zenu.
52 Je, kuna nabii gani ambaye baba zenu
hawakumtesa? Waliwaua wale waliotabiri
habari za kuja kwake yule Mwenye Haki. Nanyi
sasa mmekuwa wasaliti wake na wauaji.
53 Ninyi ndio mlipokea sheria zilizoletwa
kwenu na malaika, lakini hamkuzitii."

Stefano apigwa mawe

54 Wazee wa Baraza la Wayahudi† waliposikia
haya wakaghadhibika, wakamsagia meno.
55 Lakini Stefano, akiwa amejawa na Roho
wa Mungu, alikaza macho mbinguni, akaona
utukufu wa Mungu, na Isa akiwa amesimama
mkono wa kuume wa Mungu.
56 Akasema, "Tazameni! Naona mbingu zime-
funguka, na Mwana wa Adamu amesimama
upande wa kuume wa Mungu."
57 Lakini wao wakapiga kelele kwa sauti
kubwa, wakaziba masikio yao, wakamrukia kwa
nia moja.
58 Wakamtoa nje ya mji, wakampiga kwa
mawe. Nao mashahidi wakaweka mavazi yao
miguuni mwa kijana mmoja aliyeitwa Sauli.
59 Walipokuwa wakimpiga mawe, Stefano
aliomba, "Bwana Isa, pokea roho yangu."
60 Kisha akapiga magoti, akalia kwa sauti
kubwa akasema, "Bwana, usiwahesabie dhambi
hii." Baada ya kusema hayo, akalala.

8

1 Naye Sauli alikua pale, akiridhia kuuawa kwa
Stefano.

Waumini wateswa na kutawanyika

Siku ile kukatukia mateso makuu dhidi ya waumini wa Isa huko Yerusalemu, nao waumini wote isipokuwa mitume wakatawanyika, wakakimbilia Yudea na Samaria.

---

† **7:54** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu.

2 Watu wacha Mungu wakamzika Stefano na
kumwomboleza sana.
3 Lakini Sauli alianza kuangamiza kundi la
waumini. Aliingia nyumba kwa nyumba, aki-
waburuta wanaume na wanawake, na kuwa-
funga gerezani.

Filipo ahubiri Injili huko Samaria

4 Kwa hiyo wale waliotawanyika wakalihubiri
neno la Mungu kila mahali walipoenda.
5 Filipo akaenda mji mmoja wa Samaria
akawahubiria habari za Al-Masihi*.
6 Watu walipomsikia Filipo na kuona ishara na
miujiza alizofanya, wakasikiliza kwa makini yale
aliyosema.
7 Pepo wachafu wakawa wakiwatoka
watu wengi huku wakipiga kelele, na wengi
waliopooza na viwete wakaponywa.
8 Hivyo pakawa na furaha kuu katika mji huo.

Simoni mchawi

9 Basi mtu mmoja jina lake Simoni alikuwa
amefanya uchawi kwa muda mrefu katika mji
huo akiwashangaza watu wote wa Samaria. Al-
ijitapa kwamba yeye ni mtu mkuu,
10 nao watu wote, wakubwa kwa wadogo,
wakamsikiliza na kustaajabu, wakisema, “Mtu
huyu ndiye ajulikanaye kama Uweza Mkuu wa
Mungu.”
11 Wakamfuata kwa sababu kwa muda mrefu
alikuwa amewashangaza kwa uchawi wake.

---

* **8:5** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

12 Lakini watu walipomwamini Filipo akihubiri
Injili ya ufalme wa Mungu na jina la Isa Al-
Masihi, wakabatizwa, wanaume na wanawake.
13 Simoni naye akaamini na akabatizwa.
Akamfuata Filipo kila mahali, akistaajabishwa
na ishara kuu na miujiza aliyoiona.
14 Basi mitume waliokuwa Yerusalemu wali-
posikia kuwa Samaria wamelipokea neno la
Mungu, wakawatuma Petro na Yohana waende
huko.
15 Nao walipofika wakawaombea ili wampokee
Roho Mtakatifu wa Mungu,
16 kwa sababu Roho wa Mungu alikuwa bado
hajawashukia hata mmoja ila wamebatizwa tu
katika jina la Bwana Isa.
17 Ndipo Petro na Yohana wakaweka mikono
yao juu ya wale waliobatizwa, nao wakapokea
Roho wa Mungu.
18 Simoni alipoona kuwa watu wanapokea
Roho wa Mungu mitume walipoweka mikono juu
yao, akataka kuwapa fedha
19 akisema, "Nipeni na mimi uwezo huu ili kila
mtu nitakayeweka mikono yangu juu yake apate
kupokea Roho wa Mungu."
20 Petro akamjibu, "Fedha yako na iangamie
pamoja nawe, kwa sababu ulidhani unaweza
kununua karama ya Mungu kwa fedha!
21 Wewe huna sehemu wala fungu katika
huduma hii kwa kuwa moyo wako si mnyofu
mbele za Mungu.
22 Kwa hiyo tubu kwa uovu huu wako na
umwombe Mwenyezi Mungu. Yamkini aweza
kukusamehe mawazo uliyo nayo moyoni mwako.

23 Kwa maana ninaona kwamba wewe ume-
jawa na uchungu na ni mfungwa wa dhambi.”
24 Ndipo Simoni akajibu, “Niombeeni kwa
Mwenyezi Mungu, ili hayo mliyosema lolote
lisinitokee.”
25 Nao walipokwisha kutoa ushuhuda na kuhu-
biri neno la Bwana Isa, wakarudi Yerusalemu
wakihubiri Injili katika vijiji vingi vya Samaria.

Filipo na towashi wa Kushi

26 Basi malaika wa Mwenyezi Mungu
akamwambia Filipo, “Nenda upande wa kusini
kwenye ile barabara inayotoka Yerusalemu
kuelekea Gaza ambayo ni jangwa.”
27 Hivyo akaondoka. Akiwa njiani akakutana
na towashi wa Kushi, aliyekuwa afisa mkuu,
mwenye mamlaka juu ya hazina zote za Kan-
dake, Malkia wa Kushi. Huyu towashi alikuwa
ameenda Yerusalemu ili kuabudu,
28 naye akiwa njiani kurudi nyumbani alikuwa
ameketi kwenye gari lake la vita akisoma kitabu
cha nabii Isaya.
29 Roho wa Mungu akamwambia Filipo, “Nenda
kwenye lile gari ukae karibu nalo.”
30 Ndipo Filipo akakimbilia lile gari na kum-
sikia yule mtu anasoma kitabu cha nabii Isaya.
Filipo akamuuliza, “Je, unaelewa hayo unayoya-
soma?”
31 Yule towashi akasema, “Nitawezaje kuelewa
mtu asiponifafanulia?” Hivyo akamkaribisha
Filipo ili apande na kuketi pamoja naye.
32 Huyu towashi alikuwa anasoma fungu hili la
Maandiko:
“Aliongozwa kama kondoo aendaye machinjoni,

kama mwana-kondoo anyamazavyo
mbele yake yule amkataye manyoya,
hivyo hakufungua kinywa chake.
33 Katika kufedheheshwa kwake alinyimwa haki
yake.
Nani awezaye kueleza kuhusu kizazi chake?
Kwa maana maisha yake yaliondolewa
kutoka duniani.”
34 Yule towashi akamuuliza Filipo, “Tafad-
hali niambie, nabii huyu anena habari zake
mwenyewe au habari za mtu mwingine?”
35 Ndipo Filipo akaanza kutumia fungu lile la
Maandiko, akamweleza Injili ya Isa.
36 Walipokuwa wakiendelea na safari wakafika
mahali palipokuwa na maji, yule towashi aka-
muuliza Filipo, “Tazama, hapa kuna maji. Kitu
gani kitanizuia nisibatizwe?”
[
37 †Filipo akamwambia, “Ukiamini kwa moyo
wako wote, unaweza kubatizwa.”
Akajibu, “Naamini kuwa Isa Al-Masihi ni
Mwana wa Mungu.”]
38 Naye akaamuru lile gari lisimamishwe. Fil-
ipo na yule towashi wakateremka kwenye maji
pamoja, naye Filipo akambatiza.
39 Nao walipotoka kwenye maji, ghafula Roho
wa Bwana Mungu Mwenyezi akamnyakua Filipo,
naye towashi hakumwona tena, lakini akaenda
zake akifurahi.
40 Filipo akajikuta Azoto; akasafiri akihubiri
Injili katika miji yote hadi akafika Kaisaria.

† **8:37** Maandiko mengine ya kale hayana aya hii.

9

Kuokoka kwa Sauli
(Matendo 22:6-16; 26:12-18)

1 Wakati ule ule, Sauli alikuwa bado anazidisha
vitisho vya kuua wanafunzi wa Bwana Isa,
akamwendea kuhani mkuu,
2 naye akamwomba kuhani mkuu ampe barua
za kwenda kwenye masinagogi huko Dameski,
ili akimkuta mfuasi yeyote wa Njia Ile*, akiwa
mwanaume au mwanamke, aweze kuwafunga
na kuwaleta Yerusalemu.
3 Basi akiwa katika safari yake, alipokaribia
Dameski, ghafula nuru kutoka mbinguni
ikamwangaza pande zote.
4 Akaanguka chini, akasikia sauti ikimwambia,
"Sauli, Sauli, mbona unanitesa?"
5 Sauli akajibu, "U nani wewe, Bwana?"

Ile sauti ikajibu, "Mimi ni Isa unayemtesa.
6 Sasa inuka uingie mjini, nawe utaambiwa
unachopaswa kufanya."
7 Watu waliokuwa wakisafiri pamoja na Sauli
wakasimama bila la kusema, kwa sababu wal-
isikia sauti lakini hawakumwona aliyekuwa ak-
izungumza.
8 Sauli akainuka kutoka pale chini na alipo-
jaribu kufungua macho yake hakuweza kuona
kitu chochote. Basi wakamshika mkono wakam-
wongoza hadi Dameski.
9 Kwa muda wa siku tatu alikuwa kipofu; naye
hakula wala kunywa chochote.

---

* **9:2** *Njia Ile* maana yake *wafuasi wa Isa* (Yohana 14:6; Matendo 24:14); walichukuliwa kuwa dhehebu la dini ya Wayahudi.

10 Huko Dameski kulikuwa na mwanafunzi
mmoja jina lake Anania. Bwana Isa alimwita
katika maono, “Anania!”

Akajibu, “Mimi hapa Bwana.”

11 Bwana Isa akamwambia, “Ondoka uende
katika barabara iitwayo Nyofu ukaulize katika
nyumba ya Yuda mtu kutoka Tarso, jina lake
Sauli, kwa maana wakati huu anaomba,
12 katika maono amemwona mtu aitwaye Ana-
nia akija na kuweka mikono juu yake ili apate
kuona tena.”

13 Anania akajibu, “Bwana, nimesikia kutoka
kwa watu wengi habari nyingi kuhusu mtu huyu
na madhara yote aliyowatendea watakatifu wako
huko Yerusalemu.
14 Naye amekuja hapa Dameski akiwa na
mamlaka kutoka kwa viongozi wa makuhani ili
awakamate wote wanaotaja jina lako.”

15 Lakini Bwana Isa akamwambia Anania,
“Nenda! Mtu huyu ni chombo nilichochagua
kutangaza jina langu kwa watu wa Mataifa na
wafalme wao na watu wa Israeli.
16 Nami nitamwonesha jinsi impasavyo kute-
seka kwa ajili ya Jina langu.”

17 Kisha Anania akaenda kwenye ile nyumba,
akaingia ndani. Akaweka mikono yake juu ya
Sauli akasema, “Ndugu Sauli, Bwana Isa aliyeku-
tokea njiani amenituma kwako ili upate kuona
tena na ujazwe Roho Mtakatifu wa Mungu.”
18 Ghafula vitu kama magamba vikaanguka
chini, kutoka machoni mwa Sauli, akapata kuona
tena. Akasimama, akabatizwa.

19 Baada ya kula chakula, akapata nguvu tena. Sauli akakaa siku kadhaa pamoja na wanafunzi huko Dameski.

Sauli ahubiri Dameski

20 Papo hapo akaanza kuhubiri kwenye masinagogi kwamba Isa Al-Masihi ni Mwana wa Mungu†.
21 Watu wote waliomsikia Sauli walishangaa na kuuliza, "Huyu si yule mtu aliyesababisha maangamizi makuu huko Yerusalemu miongoni mwa watu waliolitaja jina hili? Naye si amekuja hapa kwa kusudi la kuwakamata na kuwapeleka wakiwa wafungwa mbele ya viongozi wa makuhani?"
22 Sauli akazidi kuwa hodari na kuwashangaza Wayahudi walioishi Dameski kwa kuthibitisha kuwa Isa ndiye Al-Masihi‡.
23 Baada ya siku nyingi kupita, Wayahudi wakapanga njama kumuua Sauli.
24 Lakini Sauli akagundua njama yao. Wayahudi wakawa wanalinda malango yote ya mji, usiku na mchana ili wapate kumuua.
25 Lakini wafuasi wake wakamchukua usiku wakamshusha akiwa ndani ya kapu kupitia mahali penye nafasi ukutani.

Sauli huko Yerusalemu

26 Sauli alipofika Yerusalemu akajaribu kujiunga na wanafunzi lakini wote walimwogopa,

---

† **9:20** Yaani Mwana wa asili moja na Mwenyezi Mungu (Yohana 1:1-2), wa kiroho, bali si wa kimwili. ‡ **9:22** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

kwa maana hawakuamini kwamba kweli naye alikuwa mwanafunzi.

27 Lakini Barnaba akamchukua, akampeleka kwa wale mitume. Akawaeleza jinsi Sauli akiwa njiani alivyomwona Bwana Isa, jinsi Bwana alivyosema naye na jinsi alivyohubiri kwa ujasiri kwa jina la Isa huko Dameski.

28 Kwa hiyo Sauli akakaa nao akitembea kwa uhuru kila mahali huko Yerusalemu, akihubiri kwa ujasiri katika jina la Bwana Isa.

29 Alinena na kuhojiana na Wayahudi wenye asili ya Kiyunani, lakini wao walijaribu kumuua.

30 Wale ndugu walipopata habari wakampeleka hadi Kaisaria, wakamsafirisha kwenda Tarso.

31 Ndipo waumini katika Yudea yote, Galilaya na Samaria wakawa na wakati wa amani. Likatiwa nguvu; na kwa kuwezeshwa na Roho wa Mungu, idadi yao ikaongezeka, na wakaendelea kudumu katika kumcha Bwana.

Matendo ya Petro

(Matendo 9:32–12:25)

Kuponywa kwa Ainea

32 Petro alipokuwa akisafiri sehemu mbalimbali, alienda kuwatembelea watakatifu walioishi huko Lida.

33 Huko alimkuta mtu mmoja aitwaye Ainea, aliyekuwa amepooza na kwa muda wa miaka nane alikuwa hajatoka kitandani.

34 Petro akamwambia, “Ainea, Isa Al-Masihi anakuponya, inuka utandike kitanda chako.” Mara Ainea akainuka.

35 Watu wote wa Lida na Sharoni walipomwona Ainea akitembea wakamgeukia Bwana Isa.

Petro amfufua Dorkasi

36 Huko Yafa palikuwa na mwanafunzi jina lake Tabitha (ambalo kwa Kiyunani ni Dorkasi§). Huyu alikuwa mkarimu sana, akitenda mema na kuwasaidia maskini.
37 Wakati huo akaugua, akafa, na wakauosha mwili wake wakauweka katika chumba cha ghorofani.
38 Kwa kuwa Yafa hapakuwa mbali sana na Lida, wanafunzi waliposikia kwamba Petro yuko huko waliwatuma watu wawili kwake ili kumwomba, "Tafadhali njoo huku pasipo kukawia."
39 Kwa hiyo Petro akainuka akaenda nao. Alipowasili, wakampeleka hadi kwenye chumba cha ghorofani alipokuwa amelazwa. Wajane wengi walisimama karibu naye wakilia na kuonesha majoho na nguo nyingine ambazo Dorkasi alikuwa amewashonea alipokuwa pamoja nao.
40 Petro akawatoa wote nje ya kile chumba, kisha akapiga magoti akaomba, akaugeukia ule mwili akasema, "Tabitha, inuka." Akafumbua macho yake na alipomwona Petro, akaketi.
41 Petro akamshika mkono akamwinua, ndipo akawaita wale watakatifu na wajane akamkabidhi kwao akiwa hai.
42 Habari hizi zikajulikana sehemu zote za Yafa na watu wengi wakamwamini Bwana Isa.

---

§ **9:36** *Tabitha* kwa Kiaramu na *Dorkasi* kwa Kiyunani yote yamaanisha *Paa.*

43 Petro akakaa Yafa kwa siku nyingi akiishi na
Simoni mtengenezaji ngozi.

10

Kornelio amwita Petro

1 Katika mji wa Kaisaria palikuwa na mtu
aliyeitwa Kornelio, aliyekuwa jemadari wa kile
kilichojulikana kama kikosi cha Kiitalia.
2 Yeye na jamaa yake yote walikuwa wacha
Mungu; alitoa kwa ukarimu kwa wale walio na
mahitaji na kumwomba Mungu mara kwa mara.
3 Siku moja alasiri, yapata saa tisa, aliona
maono waziwazi, malaika wa Mungu akimjia na
kumwambia, "Kornelio!"
4 Kornelio akamkazia macho kwa hofu
akasema, "Kuna nini, Bwana?"

Malaika akamwambia, "Sala zako na sadaka
zako kwa maskini zimefika juu na kuwa ukum-
busho mbele za Mungu.
5 Sasa tuma watu waende Yafa wakamwite mtu
mmoja jina lake Simoni aitwaye Petro.
6 Yeye anaishi na Simoni mtengenezaji ngozi
ambaye nyumba yake iko kando ya bahari."
7 Yule malaika aliyekuwa akizungumza naye
alipoondoka, Kornelio akawaita watumishi wake
wawili pamoja na askari mmoja mcha Mungu
aliyekuwa miongoni mwa wale waliomtumikia.
8 Akawaambia mambo yote yaliyotukia, kisha
akawatuma waende Yafa.

Maono ya Petro

9 Siku iliyofuata, walipokuwa wanaukaribia
mji, yapata saa sita mchana, Petro alipanda juu
ya nyumba kuomba.

10 Alipokuwa akiomba akahisi njaa, akata-
mani kupata chakula. Lakini wakati walikuwa
wakiandaa chakula, akalala usingizi mzito sana.
11 Akaona mbingu zimefunguka na kitu kama
kitambaa kikubwa kikishushwa duniani kwa
ncha zake nne.
12 Ndani yake walikuwepo aina zote za
wanyama wenye miguu minne, nao watambaao
nchini, na ndege wa angani.
13 Ndipo sauti ikamwambia “Petro, ondoka,
uchinje na ule.”
14 Petro akajibu, “La hasha, Bwana! Sijawahi
kamwe kula kitu chochote kilicho najisi.”
15 Ile sauti ikasema naye mara ya pili, “Usikiite
najisi kitu chochote Mungu alichokitakasa.”
16 Jambo hili lilitokea mara tatu, na ghafula kile
kitambaa kikarudishwa mbinguni.
17 Petro alipokuwa akisumbuka kuhusu maana
ya maono hayo, wale watu waliotumwa na Kor-
nelio waliipata nyumba ya Simoni, wakasimama
kwenye lango.
18 Wakabisha hodi na kuuliza kama Simoni
aliyeitwa Petro alikuwa anaishi hapo.
19 Wakati Petro akiwa anafikiria kuhusu yale
maono, Roho wa Mungu akamwambia, “Simoni,
kuna watu watatu wanaokutafuta.
20 Inuka na ushuke, usisite kwenda nao kwa
kuwa mimi nimewatuma.”
21 Petro akashuka na kuwaambia wale watu
waliokuwa wametumwa kutoka kwa Kornelio,
“Mimi ndiye mnayenitafuta. Mmekuja kwa
sababu gani?”
22 Wale watu wakamjibu, “Tumetumwa na
Kornelio yule jemadari. Yeye ni mtu mwema

anayemcha Mungu, na anaheshimiwa na Wayahudi wote. Yeye ameagizwa na malaika mtakatifu akukaribishe nyumbani mwake, ili asikilize maneno utakayomwambia.”
23 Basi Petro akawakaribisha ndani wawe wageni wake. Kesho yake akaondoka pamoja nao, na baadhi ya ndugu kutoka Yafa wakafuatana naye.

Petro nyumbani mwa Kornelio

24 Siku iliyofuata wakawasili Kaisaria. Kornelio alikuwa akiwangoja pamoja na jamaa na rafiki zake wa karibu.
25 Petro alipokuwa akiingia ndani, Kornelio alikuja kumlaki, akaanguka miguuni mwake kwa heshima.
26 Lakini Petro akamwinua akamwambia, “Simama, mimi ni mwanadamu tu.”
27 Petro alipokuwa akizungumza naye, akaingia ndani na kuwakuta watu wengi wamekusanyika.
28 Akawaambia, “Mnajua kwamba ni kinyume cha sheria yetu Myahudi kuchangamana na mtu wa Mataifa au kumtembelea. Lakini Mungu amenionesha kwamba nisimwite mtu yeyote kuwa najisi au asiye safi.
29 Ndiyo sababu ulipotuma niitwe nilikuja bila kupinga lolote. Basi sasa naomba unieleze kwa nini umeniita?”
30 Kornelio akajibu, “Siku nne zilizopita, nilikuwa nyumbani nikisali saa kama hii, saa tisa alasiri. Ghafula mtu aliyevaa nguo zilizong’aa akasimama mbele yangu,

31 akasema, 'Kornelio, maombi yako yame-
sikiwa na misaada yako kwa maskini imekum-
bukwa mbele za Mungu.
32 Basi tuma watu waende Yafa wakaulize mtu
mmoja Simoni aitwaye Petro, yeye ni mgeni
katika nyumba ya Simoni mtengenezaji ngozi,
ambaye nyumba yake iko kando ya bahari.'
33 Nilituma watu kwako mara moja, nawe
umefanya vyema kuja. Basi sasa sisi sote tuko
hapa mbele za Mungu kuyasikiliza yote ambayo
Bwana amekuamuru kutuambia."

Hotuba ya Petro

34 Ndipo Petro akafungua kinywa chake
akasema, "Mungu hana upendeleo,
35 lakini katika kila taifa, kila mtu amchaye na
kutenda yaliyo haki hukubaliwa naye.
36 Ninyi mnajua ule ujumbe uliotumwa kwa
Israeli, ukitangaza Injili ya amani kupitia kwa Isa
Al-Masihi. Yeye ni Bwana wa wote.
37 Mnajua yale yaliyotukia katika Yudea yote
kuanzia Galilaya baada ya mahubiri ya Yahya:
38 Jinsi Mungu alivyompaka mafuta Isa Al-
Nasiri katika Roho wa Mungu, na jinsi alivyoenda
kila mahali akitenda mema na kuponya wote
waliokuwa wameonewa na nguvu za ibilisi, kwa
sababu Mungu alikuwa pamoja naye.
39 "Sisi ni mashahidi wa mambo yote aliyoy-
afanya katika Yudea na Yerusalemu. Wakamuua
kwa kumtundika msalabani.
40 Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu
siku ya tatu na akamwezesha kuonekana na
watu.

41 Hakuonekana kwa watu wote, lakini kwetu
sisi tuliochaguliwa na Mungu kuwa mashahidi,
ambao tulikula na kunywa naye baada ya kufu-
fuka kwake kutoka kwa wafu.
42 Naye alituamuru kuhubiri kwa watu wote na
kushuhudia kwamba ndiye alipakwa mafuta na
Mungu kuwa hakimu wa walio hai na wafu.
43 Manabii wote walishuhudia juu yake
kwamba kila mtu amwaminiye hupokea
msamaha wa dhambi katika Jina lake.”

Watu wa mataifa wapokea Roho wa Mungu

44 Petro alipokuwa akisema maneno haya,
Roho Mtakatifu wa Mungu aliwashukia wote
waliokuwa wakisikiliza ule ujumbe.
45 Wale waumini waliokuwa wametahiriwa
waliokuja na Petro walishangaa kwa kuona
kuwa kipawa cha Roho wa Mungu kimemwagwa
juu ya watu wa Mataifa.
46 Kwa kuwa waliwasikia wakinena kwa lugha
mpya na kumwadhimisha Mungu.
Ndipo Petro akasema,
47 “Je, kuna mtu yeyote anayeweza kuzuia watu
hawa wasibatizwe kwa maji? Wamempokea
Roho Mtakatifu wa Mungu kama sisi tulivy-
ompokea.”
48 Kwa hiyo akaamuru wabatizwe kwa jina la
Isa Al-Masihi. Wakamsihi Petro akae nao kwa
siku chache.

11

Petro aeleza alivyotumwa kwa watu wa Mataifa

1 Mitume na waumini waliokuwa huko Yudea
wakasikia kuwa watu wa Mataifa nao wame-
pokea neno la Mungu.
2 Hivyo Petro alipopanda Yerusalemu, wau-
mini waliotahiriwa wakamshutumu,
3 wakisema, “Ulienda kwa watu wasiotahiriwa
na kula pamoja nao.”
4 Ndipo Petro akaanza kuwaeleza kuhusu
mambo yote yalivyotokea hatua kwa hatua
akisema,
5 “Nilikuwa katika mji wa Yafa nikiomba,
nami nikapitiwa na usingizi wa ghafula,
nikaona maono. Kulikuwa na kitu kama
kitambaa kikubwa kikishuka kutoka mbinguni,
kikashushwa kwa ncha zake nne, nacho
kikanikaribia.
6 Nilipoangalia ndani yake kwa karibu nil-
iona wanyama wenye miguu minne wa nchini,
wanyama mwitu, wanyama watambaao, na
ndege wa angani.
7 Ndipo nikasikia sauti ikiniambia, ‘Petro, on-
doka uchinje na ule.’
8 “Nikajibu, ‘La hasha, Bwana! Kitu chochote
kilicho najisi hakijaingia kinywani mwangu.’
9 “Sauti ikasema kutoka mbinguni mara ya
pili, ‘Usikiite najisi kitu chochote Mungu alichok-
itakasa.’
10 Jambo hili lilitokea mara tatu, ndipo kile kitu
kikavutwa tena mbinguni.
11 “Wakati ule ule watu watatu, waliokuwa
wametumwa kutoka Kaisaria waliwasili katika
nyumba niliyokuwa nikikaa.
12 Roho Mtakatifu wa Mungu akaniambia
niende nao bila kuwa na ubaguzi kati yao na

sisi. Hawa ndugu sita pia walifuatana nami, nasi
tukaingia nyumbani mwa huyo Kornelio.
13 Akatuambia jinsi alivyoona malaika
aliyekuwa amesimama katika nyumba yake
na kusema, 'Tuma watu waende Yafa wakamlete
Simoni aitwaye Petro.
14 Yeye atakupa ujumbe ambao kwa huo wewe
na wa nyumbani mwako wote mtaokoka.'
15 "Nami nilipoanza kusema, Roho wa Mungu
akashuka juu yao kama vile alivyotushukia sisi
hapo mwanzo.
16 Nami nikakumbuka yale Bwana Isa
aliyosema, 'Yahya alibatiza kwa maji, lakini
ninyi mtabatizwa katika Roho wa Mungu.'
17 Basi ikiwa Mungu aliwapa hawa watu
kipawa kile kile alichotupatia sisi tuliomwamini
Bwana Isa Al-Masihi, mimi ni nani hata nifikirie
kuwa ningeweza kumpinga Mungu?"
18 Waliposikia haya hawakuwa na lingine la
kupinga. Nao wakamsifu Mungu, wakisema,
"Basi, Mungu amewapa hata watu wa Mataifa
toba iletayo uzima wa milele."

Kundi la waumini la Antiokia

19 Basi wale waliotawanyika kwa ajili ya
mateso yaliyotokea Stefano alipouawa walisafiri
hadi Foinike na Kipro na Antiokia. Nao
hawakuhubiri lile Neno kwa mtu yeyote
isipokuwa Wayahudi.
20 Lakini baadhi yao walikuwa watu wa Kipro
na Kirene, ambao walipokuja Antiokia walinena
na Wayunani pia wakiwahubiria Injili kuhusu
Bwana Isa.

21 Mkono wa Mwenyezi Mungu ulikuwa pamoja nao, nayo idadi kubwa ya watu wakaamini na kumgeukia Bwana Isa.

22 Habari hizi zilipofika masikioni mwa waumini wa Isa huko Yerusalemu, wakamtuma Barnaba aende Antiokia.
23 Alipofika na kuona madhihirisho ya neema ya Mungu, akafurahi na kuwatia moyo waendelee kuwa waaminifu kwa Bwana Isa kwa mioyo yao yote.
24 Barnaba alikuwa mtu mwema, aliyejaa Roho wa Mungu, mwenye imani, nayo idadi kubwa ya watu wakaongezeka kwa Bwana Isa.

25 Kisha Barnaba akaenda Tarso kumtafuta Sauli,
26 naye alipompata akamleta Antiokia. Hivyo kwa mwaka mzima Barnaba na Sauli wakakutana na waumini na kufundisha idadi kubwa ya watu. Wanafunzi waliitwa wafuasi wa Al-Masihi mara ya kwanza huko Antiokia.

27 Wakati huo manabii walishuka toka Yerusalemu hadi Antiokia.
28 Mmoja wao aliyeitwa Agabo akasimama, akatabiri kwa uweza wa Roho Mtakatifu wa Mungu kwamba njaa kubwa ingeenea ulimwengu mzima. (Njaa hiyo ilitokea wakati wa utawala wa Klaudio.)
29 Mitume wakaamua kwamba kila mtu, kulingana na uwezo alio nao, atoe msaada kwa ajili ya ndugu wanaoishi Yudea.
30 Wakafanya hivyo, misaada yao ikapelekwa kwa wazee kwa mikono ya Barnaba na Sauli.

12

Yakobo auawa, Petro atiwa gerezani

1 Wakati huo huo Mfalme Herode Agripa ali-
wakamata baadhi ya waumini wa Isa.
2 Akaamuru Yakobo, ndugu yake Yohana,
auawe kwa upanga.
3 Alipoona jambo hilo limewapendeza
Wayahudi, akaendelea, akamkamata Petro
pia. Hii ilitokea wakati wa Sikukuu ya Mikate
Isiyotiwa Chachu.
4 Baada ya kumkamata alimfunga gerezani
chini ya ulinzi wa vikundi vinne vya askari,
vyenye askari wanne kila kimoja. Herode
alikuwa amekusudia kumfanyia mashtaka mbele
ya watu baada ya Pasaka*.
5 Kwa hiyo Petro akawekwa gerezani, lakini
waumini wa Isa walikuwa wakimwombea kwa
Mungu kwa bidii.
6 Usiku ule kabla ya siku ambayo Herode
Agripa alikuwa amekusudia kumfanyia mash-
taka, Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili,
akiwa amefungwa kwa minyororo miwili. Nao
walinzi wa zamu walikuwa wakilinda lango la
gereza.
7 Ghafula malaika wa Mwenyezi Mungu
akatokea, na nuru ikamulika mle ndani ya
gereza. Yule malaika akampiga Petro ubavuni
na kumwamsha, akisema, “Ondoka upesi!” Mara
ile minyororo ikaanguka kutoka mikononi mwa
Petro.

---

* **12:4** Sherehe iliyowakumbusha Waisraeli jinsi Mwenyezi Mungu alivyowakomboa kutoka utumwani huko Misri.

8 Yule malaika akamwambia, “Vaa nguo zako
na viatu vyako.” Petro akafanya hivyo. Kisha
akamwambia, “Jifunge vazi lako na unifuate.”
9 Petro akatoka mle gerezani akiwa ame-
fuatana na yule malaika. Hakujua wakati
huo kuwa yaliyokuwa yakitukia yalikuwa kweli.
Alidhani kuwa anaona maono.
10 Walipita kundi la kwanza la walinzi na la pili,
wakafika kwenye lango la chuma linaloelekea
mjini. Lango likawafungukia lenyewe, nao
wakapita hapo, wakatoka nje. Baada ya kutem-
bea umbali wa mtaa mmoja, ghafula yule
malaika akamwacha Petro.
11 Ndipo Petro akarudiwa na fahamu, akasema,
“Sasa ninajua bila shaka yoyote kuwa Mwenyezi
Mungu amemtuma malaika wake na kuniokoa
kutoka makucha ya Herode Agripa na kutoka
matazamio yote ya Wayahudi.”
12 Mara Petro alipotambua hili aliendа
nyumbani mwa Mariamu, mama yake Yohana
aliyeitwa pia Marko, ambako watu wengi
walikuwa wamekutana kwa maombi.
13 Petro alipobisha hodi kwenye lango la nje,
mjakazi aliyeitwa Roda akaja kumfungulia.
14 Alipoitambua sauti ya Petro, alifurahi mno
akarudi bila kufungua lango, akapaza sauti,
akasema, “Petro yuko langoni!”
15 Wakamwambia yule mjakazi, “Umerukwa
na akili.” Alipozidi kusisitiza kuwa ni kweli,
wakasema, “Lazima awe ni malaika wake.”
16 Lakini Petro aliendelea kugonga langoni, nao
walipofungua lango na kumwona Petro, walis-
taajabu sana.

17 Yeye akawaashiria kwa mkono wake
wanyamaze kimya, akawaeleza jinsi Mwenyezi
Mungu alivyomtoa gerezani. Naye akaongeza
kusema, "Waelezeni Yakobo na ndugu wengine
habari hizi." Kisha akaondoka akaenda sehemu
nyingine.

18 Kulipokucha kukawa na fadhaa kubwa
miongoni mwa wale askari kuhusu yaliyomtukia
Petro.
19 Baada ya Herode kuamuru atafutwe kila
mahali na bila kumpata, aliwahoji wale askari
walinzi kisha akatoa amri wauawe. Basi Herode
Agripa akatoka Yudea akaenda Kaisaria, akakaa
huko kwa muda.

Kifo cha Herode Agripa

20 Basi Herode Agripa alikuwa amekasirishwa
sana na watu wa Tiro na Sidoni. Hivyo watu wa
miji hiyo miwili wakaungana pamoja wakataka
kukutana naye. Baada ya kuungwa mkono na
Blasto, mtumishi maalum wa Mfalme Herode
Agripa aliyeaminika, wakaomba mapatano ya
amani maana nchi zao zilitegemea nchi ya huyo
mfalme kwa mahitaji yao ya chakula.

21 Katika siku iliyochaguliwa Herode Agripa
akavaa mavazi yake ya kifalme, akaketi kwenye
kiti chake cha utawala, akawahutubia watu.
22 Watu waliokuwa wamekusanyika wakapaza
sauti, wakisema, "Hii si sauti ya mwanadamu,
bali ni ya Mungu!"
23 Ghafula, kwa kuwa Herode hakumpa
Mungu utukufu, malaika wa Mwenyezi Mungu
akampiga, naye akaliwa na chango, akafa.

24 Lakini neno la Mungu likaendelea mbele na
kuenea, nao wengi wakaambatana nalo.
25 Barnaba na Sauli walipomaliza ile huduma
yao iliyowapeleka, wakarudi Yerusalemu
wakiwa pamoja na Yohana aitwaye Marko.

Safari ya kwanza ya Paulo kueneza Injili

13

(Matendo 13:1–14:28)

Barnaba na Sauli wanatumwa

1 Katika kundi la waumini wa Isa huko An-
tiokia kulikuwa na manabii na walimu: Barnaba,
Simeoni aitwaye Nigeri, Lukio Mkirene, Manaeni
aliyekuwa amelelewa pamoja na Mfalme Herode
Agripa, na Sauli.
2 Walipokuwa wakimwabudu Mwenyezi
Mungu na kufunga, Roho Mtakatifu wa Mungu
akasema, "Nitengeeni Sauli na Barnaba kwa kazi
niliyowaitia."
3 Ndipo baada ya kufunga na kuomba,
wakawawekea mikono yao na wakawatuma
waende zao.

Barnaba na Sauli waenda Kipro

4 Hivyo, wakiwa wametumwa na Roho wa
Mungu, wakashuka kwenda Seleukia na kutoka
huko wakasafiri baharini hadi kisiwa cha Kipro.
5 Walipowasili katika mji wa Salami, wakahu-
biri neno la Mungu katika sinagogi la Wayahudi.
Pia walikuwa na Yohana Marko kama msaidizi
wao.

6 Walipokwisha kupita katika nchi zote hizo
wakafika Pafo, ambapo walikutana na Myahudi
mmoja mchawi aliyekuwa nabii wa uongo, jina
lake Bar-Yesu.
7 Mtu huyu alikuwa pamoja na Sergio Paulo,
mtu mwenye hekima aliyekuwa msaidizi wa
mwakilishi wa mtawala wa kile kisiwa. Sergio
Paulo akawaita Sauli na Barnaba akitaka kusikia
neno la Mungu.
8 Lakini Elima yule mchawi (hii ndiyo maana
ya jina lake), aliwapinga Barnaba na Sauli na
kujaribu kumpotosha yule mkuu wa kile kisiwa
aiache imani.
9 Ndipo Sauli, ambaye pia aliitwa Paulo, akiwa
amejawa na Roho wa Mungu, akamkazia macho
Elima huyo mchawi,
10 akamwambia, "Ewe mwana wa ibilisi, wewe
ni adui wa kila kilicho haki! Umejaa kila aina ya
udanganyifu na ulaghai. Je, hutaacha kuzipoto-
sha njia za Mwenyezi Mungu zilizo nyoofu?
11 Nawe sasa sikiliza, mkono wa Mwenyezi
Mungu u dhidi yako. Utakuwa kipofu, wala
hutaona jua kwa muda."

Mara ukungu na giza vikamfunika, naye aka-
papasa akitafuta mtu wa kumshika mkono ili
amwoneshe njia.
12 Yule mkuu wa kile kisiwa alipoona yaliy-
otukia, akaamini kwa sababu alistaajabishwa na
mafundisho kuhusu Bwana Isa.

Paulo na Barnaba huko Antiokia ya Pisidia

13 Kisha Paulo na wenzake wakasafiri toka Pafo
wakafika Perga huko Pamfilia. Lakini, Yohana
Marko akawaacha huko, akarejea Yerusalemu.

14 Kutoka Perga wakaendelea hadi Antiokia
ya Pisidia. Siku ya Sabato wakaingia ndani ya
sinagogi, wakaketi.
15 Baada ya Torati ya Musa na Kitabu cha Man-
abii kusomwa, viongozi wa sinagogi wakawatu-
mia ujumbe wakisema, “Ndugu, kama mna neno
la kuwafariji watu hawa, tafadhali lisemeni.”

16 Paulo akasimama, akawapungia mkono na
kusema: “Enyi wanaume wa Israeli na ninyi
nyote mnaomcha Mungu.
17 Mungu wa watu hawa wa Israeli
aliwachagua baba zetu, akawafanya kustawi
walipokuwa huko Misri, kwa uwezo mwingi
akawaongoza na kuwatoa katika nchi ile.
18 Kwa muda wa miaka arobaini alivumilia
matendo yao walipokuwa jangwani.
19 Naye baada ya kuyaangamiza mataifa saba
yaliyokuwa yakiishi katika nchi ya Kanaani,
akawapa Waisraeli nchi yao iwe urithi wao.
20 Haya yote yalichukua kama muda wa miaka
mia nne na hamsini.

“Baada ya haya, Mungu akawapa waamuzi
hadi wakati wa nabii Samweli.
21 Ndipo watu wakaomba wapewe mfalme,
naye Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi
wa kabila la Benyamini, aliyetawala kwa miaka
arobaini.
22 Baada ya kumwondoa Sauli katika ufalme,
akawainulia Daudi kuwa mfalme wao. Mungu
pia alimshuhudia, akisema, ‘Nimemwona Daudi
mwana wa Yese, mtu anayeupendeza moyo
wangu, atakayetimiza mapenzi yangu yote.’

23 “Kutoka uzao wa mtu huyu, Mungu ame-
waletea Israeli Mwokozi Isa, kama alivyoahidi.
24 Kabla ya kuja kwa Isa, Yahya alihubiri toba
na ubatizo kwa watu wote wa Israeli.
25 Yahya alipokuwa anakamilisha kazi yake,
alisema: ‘Ninyi mnadhani mimi ni nani? Mimi
si yeye. La, lakini yeye yuaja baada yangu,
ambaye mimi sistahili kufungua kamba za viatu
vya miguu yake.’

26 “Ndugu zangu, wana wa Ibrahimu, nanyi
watu wa Mataifa mnaomcha Mungu, ujumbe huu
wa wokovu umeletwa kwetu.
27 Kwa sababu watu wa Yerusalemu na vion-
gozi wao hawakumtambua, wala kuelewa ma-
neno ya manabii yanayosomwa kila Sabato, bali
waliyatimiza maneno hayo kwa kumhukumu
yeye.
28 Ijapokuwa hawakupata sababu yoyote ya
kumhukumu kifo, walimwomba Pilato aamuru
auawe.
29 Walipokwisha kufanya yale yote
yaliyoandikwa kumhusu, walimshusha kutoka
msalabani na kumzika kaburini.
30 Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu.
31 Naye kwa siku nyingi akawatokea wale
waliokuwa pamoja naye kuanzia Galilaya hadi
Yerusalemu. Nao sasa wamekuwa mashahidi
wake kwa watu wetu.
32 “Nasi tunawaletea Habari Njema: kwamba
yale Mungu aliyowaahidi baba zetu
33 sasa ameyatimiza kwetu sisi, watoto wao,
kwa kumfufua Isa, kama ilivyoandikwa katika
Zaburi ya pili:
“ ‘Wewe ni Mwanangu;

leo mimi nimekuwa Baba yako.’
34 Kwa kuwa Mungu alimfufua kutoka kwa wafu
asioze kamwe, alitamka maneno haya:
“ ‘Nitakupa wewe baraka takatifu zilizo za hakika
nilizomwahidi Daudi.’
35 Kama ilivyosemwa mahali pengine katika
Zaburi,
“ ‘Hutamwacha Aliye Mtakatifu wako kuona
uharibifu.’
36 “Basi Daudi alipokwisha kulitumikia kusudi
la Mungu katika kizazi chake, alilala; akazikwa
na baba zake, na mwili wake ukaoza.
37 Lakini yule ambaye Mungu alimfufua kutoka
kwa wafu hakuona uharibifu.
38 “Kwa hiyo ndugu zangu, nataka ninyi mjue
kwamba kupitia kwa huyu Isa msamaha wa
dhambi unatangazwa kwenu.
39 Kupitia yeye, kila mtu amwaminiye anah-
esabiwa haki kwa kila kitu ambacho asingeweza
kuhesabiwa haki kwa Torati ya Musa.
40 Kwa hiyo jihadharini ili yale waliyosema
manabii yasiwapate:
41 “ ‘Angalieni, enyi wenye dhihaka,
mkastaajabu, mkaangamie,
kwa maana nitatenda jambo wakati wenu
ambalo hamtasadiki,
hata kama mtu akiwaambia.’ ”
42 Paulo na Barnaba walipokuwa wakitoka nje
ya sinagogi, watu wakawaomba wazungumze
tena mambo hayo Sabato iliyofuata.
43 Baada ya kusanyiko la Sinagogi
kutawanyika, wengi wa Wayahudi na watu
wa Mataifa walioongokea dini ya Kiyahudi

wakawafuata Paulo na Barnaba, wakazungumza nao na kuwahimiza wadumu katika neema ya Mungu.

44 Sabato iliyofuata, karibu watu wote wa mji
walikuja kusikiliza neno la Mwenyezi Mungu.
45 Lakini Wayahudi walipoona umati
ule mkubwa wa watu, walijawa na wivu, wakayakanusha maneno Paulo aliyokuwa akisema.
46 Ndipo Paulo na Barnaba wakawajibu kwa
ujasiri, wakisema, "Ilitupasa kunena nanyi neno la Mungu kwanza. Lakini kwa kuwa mmelikataa, mkajihukumu wenyewe kuwa hamstahili uzima wa milele, sasa tunawageukia watu wa Mataifa.
47 Kwa maana hili ndilo Mwenyezi Mungu
alilotuamuru:

" 'Nimewafanya ninyi kuwa nuru kwa watu wa Mataifa,
ili mpate kuuleta wokovu hadi miisho ya dunia.' "

48 Watu wa Mataifa waliposikia haya wakafu-
rahi na kulitukuza neno la Mwenyezi Mungu; nao wote waliokuwa wamekusudiwa uzima wa milele wakaamini.
49 Neno la Bwana likaenea katika eneo lile lote.
50 Lakini viongozi wa Wayahudi wakawa-
chochea wanawake wenye kumcha Mungu, wenye vyeo pamoja na watu maarufu katika mji, wakachochea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na kuwafukuza kutoka eneo hilo.
51 Hivyo Paulo na Barnaba wakakung'uta
mavumbi ya miguu yao ili kuwapinga, nao wakaenda Ikonio.

52 Wanafunzi wakajawa na furaha na Roho wa
Mungu.

14

Paulo na Barnaba huko Ikonio

1 Huko Ikonio Paulo na Barnaba waliin-
gia pamoja katika sinagogi la Wayahudi kama
ilivyokuwa desturi yao. Huko wakahubiri kwa
uwezo mkubwa kiasi kwamba Wayahudi pamoja
na watu wa Mataifa wakaamini.
2 Lakini wale Wayahudi waliokataa kuamini
wakawachochea watu wa Mataifa, wakatia chuki
ndani ya mioyo yao dhidi ya waumini.
3 Hivyo Paulo na Barnaba wakakaa huko kwa
muda wa kutosha wakihubiri kwa ujasiri kuhusu
Bwana Isa, ambaye alithibitisha ujumbe wa
neema yake kwa kuwawezesha kufanya ishara
na miujiza.
4 Lakini watu wa mji ule waligawanyika,
wengine wakakubaliana na Wayahudi na
wengine na mitume.
5 Watu wa Mataifa na Wayahudi wakajiunga
na baadhi ya viongozi, wakafanya mpango
wa kuwatendea mitume mabaya na kuwapiga
mawe.
6 Lakini mitume walipopata habari hizi
wakakimbilia Listra na Derbe, miji ya Likaonia
na sehemu zilizopakana nayo.
7 Huko wakaendelea kuhubiri Injili.

Paulo na Barnaba huko Listra

8 Katika mji wa Listra, kulikuwa na kiwete,
aliyekuwa amelemaa tangu kuzaliwa, na hakuwa
ametembea kamwe.

9 Alimsikiliza Paulo alipokuwa akihubiri. Paulo
alipomtazama akaona ana imani ya kuponywa.
10 Paulo akapaza sauti, “Simama kwa miguu
yako!” Mara yule mtu akasimama upesi akaanza
kutembea!
11 Umati ule wa watu walipoona yaliyokuwa
yamefanywa na Paulo, wakapaza sauti,
wakasema kwa lugha yao ya Kilikaonia, “Miungu
imetushukia katika umbo la binadamu!”
12 Wakamwita Barnaba Zeu na Paulo
wakamwita Herme kwa kuwa ndiye alikuwa
msemaji mkuu.
13 Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa
nje kidogo tu ya mji, akaleta mafahali na
mashada ya maua penye lango la mji kwa sababu
yeye na umati ule wa watu walitaka kuwatolea
dhabihu.
14 Lakini mitume Paulo na Barnaba wali-
posikia haya, wakararua nguo zao, wakawaen-
dea wale watu kwa haraka, wakawapigia kelele,
wakisema,
15 “Enyi watu, kwa nini mnafanya mambo
haya? Sisi ni wanadamu tu kama ninyi!
Tunawaletea Habari Njema, tukiwaambia
kwamba mgeuke mtoke katika mambo haya
yasiyofaa, mmwelekee Mungu aliye hai,
aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na vitu
vyote vilivyomo.
16 Zamani aliwaachia mataifa waishi walivy-
otaka.
17 Lakini hakuacha kuwaonesha watu uwepo
wake: Ameonesha wema kwa kuwanyeshea
mvua toka mbinguni na kuwapa mazao kwa ma-

jira yake, naye amewapa chakula tele na kuijaza mioyo yenu na furaha."

18 Hata kwa maneno haya yote, ilikuwa vigumu kuzuia umati ule wa watu kuwatolea dhabihu.

19 Ndipo wakaja baadhi ya Wayahudi kutoka Antiokia na Ikonio wakawashawishi wale watu, wakampiga Paulo kwa mawe, wakamburuta hadi nje ya mji, wakidhani amekufa.

20 Lakini baada ya wanafunzi kukusanyika akainuka na kurudi mjini. Kesho yake yeye na Barnaba wakaondoka kwenda Derbe.

Paulo na Barnaba warudi Antiokia ya Siria

21 Wakahubiri Injili katika mji huo na kupata wanafunzi wengi. Kisha wakarudi Listra, Ikonio na Antiokia,

22 wakiwaimarisha wanafunzi na kuwatia moyo waendelee kudumu katika imani. Wakawaonya wakisema, "Imetupasa kuingia katika ufalme wa Mungu kupitia katika taabu nyingi."

23 Nao baada ya kuwateua wazee katika kila kundi la waumini wa Isa, kwa kufunga na kuomba wakawakabidhi kwa Bwana Isa waliyemwamini.

24 Kisha wakapitia Pisidia wakafika Pamfilia.

25 Baada ya kuhubiri neno la Mungu huko Perga, wakateremkia Atalia.

26 Kutoka Atalia wakasafiri baharini wakarudi Antiokia, ambako walikuwa wamesifiwa kwa ajili ya neema ya Mungu kutokana na ile huduma waliyokuwa wameikamilisha.

27 Walipowasili Antiokia wakawaita waumini pamoja na kutoa taarifa ya yale yote Mungu

aliyokuwa ametenda kupitia kwao na jinsi
alivyokuwa amefungua mlango wa imani kwa
ajili ya watu wa Mataifa.
28 Nao wakakaa huko pamoja na wanafunzi
kwa muda mrefu.

Baraza la Yerusalemu na matokeo yake

15

(Matendo 15:1-35)

Baraza la Yerusalemu

1 Baadhi ya watu wakashuka Antiokia ku-
toka Yudea, nao wakawa wanawafundisha wau-
mini: “Msipotahiriwa kulingana na desturi aliy-
ofundisha Musa, hamwezi kuokoka.”
2 Baada ya Paulo na Barnaba kutokubaliana
nao kukawa na mabishano makali, Paulo na
Barnaba na baadhi ya wengine miongoni mwao
wakachaguliwa kwenda Yerusalemu ili kujadil-
iana jambo hili na mitume na wazee.
3 Hivyo wakatumwa na waumini. Wakapitia
Foinike na Samaria, wakielezea jinsi watu wa
Mataifa walivyoongoka. Habari hizi zikaleta
furaha kubwa kwa ndugu wote.
4 Walipofika Yerusalemu, walipokelewa na
kundi la waumini na mitume pamoja na wazee.
Ndipo Paulo na Barnaba wakawaarifu kila kitu
Mungu alichokuwa amefanya kupitia kwao.

5 Ndipo baadhi ya waumini waliokuwa wa dhehebu la Mafarisayo* wakasimama na kusema, "Hao watu wa Mataifa lazima watahiriwe na waagizwe kutii Torati ya Musa."
6 Mitume na wazee wakakutana pamoja ili kufikiri jambo hili.
7 Baada ya majadiliano mengi, Petro akasimama na kusema, "Ndugu zangu, mnajua kwamba siku za kwanza Mungu alinichagua ili kwa midomo yangu watu wa Mataifa wapate kusikia ujumbe wa Injili na kuamini.
8 Mungu, ajuaye mioyo ya watu, alionesha kwamba anawakubali kwa kuwapa Roho Mtakatifu wa Mungu kama vile alivyotupatia sisi.
9 Mungu hakutofautisha kati yetu na wao, bali alitakasa mioyo yao kwa imani.
10 Sasa basi, mbona mnataka kumjaribu Mungu kwa kuweka nira shingoni mwa wanafunzi ambayo baba zetu wala sisi hatukuweza kuibeba?
11 Lakini sisi tunaamini ya kuwa tunaokolewa kwa neema ya Bwana wetu Isa Al-Masihi, kama wao wanavyookolewa."
12 Kusanyiko lote wakakaa kimya, wakawasikiliza Paulo na Barnaba wakieleza jinsi Mungu alivyowatumia kutenda ishara na maajabu kwa watu wa Mataifa.
13 Walipomaliza kunena, Yakobo akasema, "Ndugu zangu, nisikilizeni.

* **15:5** Kundi la kidini la Wayahudi; walifuata Torati kwa dhati, hasa maagizo kuhusu utakaso. Pia waliamini katika malaika, ufufuo wa wafu, na kuja kwa Masihi ambaye atarejesha ufalme wa Daudi na ukuu wa taifa la Israeli.

14 Simoni amekwisha kutueleza jinsi Mungu,
kwa mara ya kwanza alivyoonesha kuhusika
kwa kujichagulia watu kutoka watu wa Mataifa
kwa ajili ya Jina lake.
15 Maneno ya manabii yanakubaliana na
jambo hili, kama ilivyoandikwa:
16 " 'Baada ya mambo haya nitarudi,
nami nitajenga upya
nyumba ya Daudi iliyoanguka.
Nitajenga tena magofu yake
na kuisimamisha,
17 ili wanadamu wengine wote
wapate kumtafuta Mwenyezi Mungu,
hata wale watu wa Mataifa wote
ambao wanaitwa kwa Jina langu,
asema Mwenyezi Mungu, anayefanya mambo
haya,'
18 ambayo yamejulikana tangu zamani.
19 "Kwa hivyo uamuzi wangu ni kwamba,
tusiwataabishe watu wa Mataifa wanaomgeukia
Mungu.
20 Badala yake, tuwaandikie kwamba wa-
jiepushe na vyakula vilivyonajisiwa kwa ku-
tolewa sanamu, wajiepushe na uasherati, au kula
mnyama aliyenyongwa, na damu.
21 Kwa maana katika kila mji kwa vizazi vilivy-
opita, Musa amekuwa na wale wanaotangaza
sheria yake kwa kuwa imekuwa ikisomwa kwa
sauti kubwa katika masinagogi† kila Sabato."

Barua kwa waumini wa Mataifa

† **15:21** Nyumba za ibada na mafunzo.

22 Mitume na wazee, pamoja na kundi la wau-
mini wote, wakaamua kuwachagua baadhi ya
watu wao na kuwatuma Antiokia pamoja na
Paulo na Barnaba. Wakamchagua Yuda aitwaye
Barsaba, pamoja na Sila, watu wawili waliokuwa
viongozi miongoni mwa ndugu.
23 Wakatumwa na barua ifuatayo:

Sisi mitume na wazee, ndugu zenu.

Kwa waumini wa Mataifa mlio Antiokia, Siria na Kilikia.

Salamu.

24 Tumesikia kwamba kuna baadhi ya watu
waliokuja huko kutoka kwetu bila ruhusa yetu
na kuwasumbua, wakiyataabisha mawazo
yenu.

25 Hivyo tumekubaliana wote kuwachagua
baadhi ya watu na kuwatuma kwenu pamoja na
wapendwa wetu Barnaba na Paulo,
26 watu ambao wamehatarisha maisha yao
kwa ajili ya jina la Bwana wetu Isa Al-Masihi.
27 Kwa hiyo tunawatuma Yuda na Sila,
kuthibitisha kwa maneno ya mdomo mambo
haya tunayowaandikia.
28 Kwa maana imempendeza Roho wa
Mungu na sisi tusiwatwike mzigo wowote
mkubwa zaidi ya mambo haya yafuatayo
ambayo ni ya lazima:
29 Kwamba mjiepushe na vyakula vilivy-
otolewa sadaka kwa sanamu, na damu, au
kula nyama ya mnyama aliyenyongwa, na mjie-
pushe na uasherati. Mkiyaepuka mambo haya,
mtakuwa mmefanya vyema.

Kwaherini.

30 Hivyo wakaagwa, wakashuka kwenda Antiokia. Baada ya kulikusanya kundi la waumini pamoja, wakawapa ile barua.
31 Baada ya hao watu kuisoma, wakafurahishwa sana kwa ujumbe wake wa kutia moyo.
32 Yuda na Sila, ambao wenyewe walikuwa manabii, wakanena maneno mengi ya kuwatia moyo na kuwajenga waumini katika imani.
33 Baada ya kukaa huko Antiokia kwa muda, wakaagwa kwa amani na wale ndugu ili waende kwa wale waliowatuma. [
34 Lakini Sila bado akaendelea kukaa huko.]‡
35 Lakini Paulo na Barnaba walibaki Antiokia ambako wao pamoja na wengine wengi walifundisha na kuhubiri neno la Bwana Isa.

Safari ya pili ya Paulo kueneza Injili

(Matendo 15:36–18:22)

Paulo na Barnaba wagawanyika

36 Baada ya muda, Paulo akamwambia Barnaba, "Turudi tukawatembelee ndugu katika miji yote tuliyohubiri neno la Bwana Isa tuone jinsi wanavyoendelea."
37 Barnaba alitaka wamchukue Yohana aitwaye Marko waende naye.
38 Lakini Paulo aliona si vyema kwa sababu aliwahi kuwaacha walipokuwa huko Pamfilia, hakutaka kuendelea kufanya kazi naye.
39 Pakatokea ubishi mkali kati ya Paulo na Barnaba kuhusu jambo hili, hivyo

‡ **15:34** Maandiko mengine ya kale hayana maneno haya.

wakagawanyika. Barnaba akamchukua Yohana Marko wakasafiri baharini kwenda Kipro.
40 Lakini Paulo akamchagua Sila na akaondoka baada ya ndugu kuwatakia neema ya Bwana Isa.
41 Akapitia Siria na Kilikia, akiimarisha makundi ya waumini ya huko.

16

Timotheo aungana na Paulo na Sila

1 Paulo akafika Derbe na kisha Listra, ambako kulikuwa na mwanafunzi mmoja jina lake Timotheo, ambaye mama yake alikuwa Myahudi aliyeamini, lakini baba yake alikuwa Myunani.
2 Alikuwa amesifiwa sana na wale ndugu waliokuwa wameamini huko Listra na Ikonio
3 Paulo alitaka Timotheo aandamane naye, hivyo akamtahiri kwa sababu ya Wayahudi walioishi eneo lile, kwa maana wote walimjua baba yake ni Myunani.
4 Walipokuwa wakienda mji kwa mji, wakawa wanawapa maamuzi yaliyotolewa na mitume na wazee huko Yerusalemu ili wayafuate.
5 Hivyo makundi ya waumini yakaimarika katika imani, na wakaongezeka kwa idadi kila siku.
6 Paulo pamoja na wenzake wakasafiri sehemu za Frigia na Galatia, kwa kuwa Roho wa Mungu hakuwaruhusu kulihubiri neno huko jimbo la Asia.
7 Walipofika mpaka wa Misia, wakajaribu kuingia Bithinia lakini Roho wa Isa hakuwaruhusu.
8 Kwa hiyo wakapita Misia, wakafika Troa.

9 Wakati wa usiku Paulo akaona maono, mtu
wa Makedonia amesimama akimsihi, “Vuka uje
huku Makedonia utusaidie.”
10 Baada ya Paulo kuona maono haya, tulijian-
daa kwa haraka kuondoka kwenda Makedonia
tukiwa tumesadiki kuwa Mungu alikuwa ame-
tuita kuhubiri Injili huko.

Kuokoka kwa Lidia

11 Tukasafiri kwa meli kutoka Troa na kwenda
moja kwa moja hadi Samothrake, na kesho yake
tukafika Neapoli.
12 Kutoka huko tukasafiri hadi Filipi, mji mkuu
wa jimbo hilo la Makedonia, uliokuwa koloni ya
Warumi. Nasi tukakaa huko siku kadhaa.
13 Siku ya Sabato tukaenda nje ya lango la
mji kando ya mto, ambapo tulitarajia kupata
mahali pa kufanyia maombi. Tukaketi, tukaanza
kuongea na baadhi ya wanawake waliokuwa
wamekusanyika huko.
14 Mmoja wa wale wanawake waliotusikiliza
aliitwa Lidia, mfanyabiashara wa nguo za zam-
barau, raia wa mji wa Thiatira, aliyekuwa mcha
Mungu. Mwenyezi Mungu akaufungua moyo
wake akaupokea ujumbe wa Paulo.
15 Basi alipokwisha kubatizwa yeye na watu
wa nyumba yake, alitukaribisha nyumbani
mwake, akisema, “Kama mmeona kweli mimi
nimemwamini Bwana Isa, karibuni mkae
nyumbani mwangu.” Naye akatushawishi.

Paulo na Sila watiwa gerezani

16 Siku moja, tulipokuwa tukienda mahali pa
kusali, tulikutana na mjakazi aliyekuwa na pepo

wa uaguzi. Naye alikuwa amewapa mabwana
zake mapato makubwa ya fedha kwa ubashiri.
17 Huyu mjakazi alikuwa akimfuata Paulo
na sisi akipaza sauti na kusema, "Watu hawa
ni watumishi wa Mungu Aliye Juu Sana, wao
wanawatangazieni njia ya wokovu."
18 Akaendelea kufanya hivi kwa siku nyingi,
lakini Paulo akiwa ameudhika sana, akageuka na
kumwambia yule pepo mchafu, "Ninakuamuru
katika jina la Isa Al-Masihi, umtoke!" Yule pepo
mchafu akamtoka mara hiyo.
19 Basi mabwana wa yule mjakazi walipoona
kuwa tumaini lao la kuendelea kujipatia fedha
limetoweka, wakawakamata Paulo na Sila
wakawaburuta hadi sokoni mbele ya viongozi
wa mji.
20 Baada ya kuwafikisha mbele ya mahakimu
wakawashtaki wakisema, "Hawa watu wanaleta
ghasia katika mji wetu, nao ni Wayahudi.
21 Wanafundisha desturi ambazo sisi raia wa
Rumi hatuwezi kuzikubali au kuzitimiza."
22 Umati wa watu wakajiunga kuwashambulia
Paulo na Sila, na wale mahakimu wakaamuru
wavuliwe nguo zao na wapigwe mijeledi.
23 Baada ya kuwapiga sana, wakawatupa
gerezani na kumwagiza mkuu wa gereza
awalinde kikamilifu.
24 Kufuata maelekezo haya, yule mkuu wa
gereza akawaweka katika chumba cha ndani
sana mle gerezani, na akawafunga miguu yao
kwa minyororo.
25 Ilipokaribia usiku wa manane, Paulo na Sila
walikuwa wakiomba na kuimba nyimbo za kum-

sifu Mungu, nao wafungwa wengine walikuwa wakiwasikiliza.

26 Ghafula pakatokea tetemeko kubwa la ardhi, hata msingi wa gereza ukatikisika. Mara milango ya gereza ikafunguka na ile minyororo iliyowafunga kila mmoja ikafunguka.

27 Yule mkuu wa gereza alipoamka na kuona milango ya gereza iko wazi, akachomoa upanga wake akataka kujiua, akidhani ya kuwa wafungwa wote wametoroka.

28 Lakini Paulo akapaza sauti kwa nguvu, akisema, "Usijidhuru kwa maana sisi sote tuko hapa!"

29 Yule askari wa gereza akaagiza taa ziletwe, akaingia ndani ya kile chumba cha gereza, akapiga magoti akitetemeka mbele ya Paulo na Sila.

30 Kisha akawaleta nje akisema, "Bwana zangu, nifanye nini nipate kuokoka?"

31 Wakamjibu, "Mwamini Bwana Isa Al-Masihi, nawe utaokoka, pamoja na watu wa nyumbani mwako."

32 Wakamwambia neno la Bwana Isa, yeye pamoja na wote waliokuwa nyumbani mwake.

33 Wakati ule ule, yule mkuu wa gereza akawachukua, akawaosha majeraha yao, kisha akabatizwa yeye pamoja na wote waliokuwa nyumbani mwake bila kuchelewa.

34 Akawapandisha nyumbani mwake akawaandalia chakula, yeye pamoja na nyumba yake yote wakafurahi sana kwa kuwa sasa walikuwa wamemwamini Mungu.

35 Kulipopambazuka wale mahakimu wakawa-
tuma maafisa wao kwa mkuu wa gereza wakiwa
na agizo linalosema, “Wafungue wale watu,
waachie waende zao.”
36 Mkuu wa gereza akamwambia Paulo “Ma-
hakimu wameagiza niwaachie huru, kwa hiyo
tokeni na mwende zenu kwa amani.”
37 Lakini Paulo akawaambia wale maafisa,
“Wametupiga hadharani bila kutufanyia mash-
taka na kutuhoji, nao wakatutupa gerezani, hata
ingawa sisi ni raia wa Rumi. Nao sasa wanataka
kututoa gerezani kwa siri? Hapana! Wao na waje
wenyewe watutoe humu gerezani.”
38 Wale maafisa wakarudi na kuwaambia
wale mahakimu maneno haya, wakaogopa sana
walipofahamu kuwa Paulo na Sila ni raia wa
Rumi.
39 Kwa hiyo wakaja wakawaomba msamaha,
wakawatoa gerezani, wakawaomba waondoke
katika ule mji.
40 Baada ya Paulo na Sila kutoka gerezani
walienda nyumbani mwa Lidia, ambapo wa-
likutana na waumini, wakawatia moyo, ndipo
wakaondoka.

17

Ghasia huko Thesalonike

1 Wakasafiri kupitia Amfipoli na Apolonia
wakafika Thesalonike, ambako kulikuwa na sin-
agogi la Wayahudi.
2 Kama ilivyokuwa desturi yake, Paulo aliingia
ndani ya sinagogi, na kwa muda wa Sabato tatu
akawa anahojiana nao kutoka kwa Maandiko,

3 akidhihirisha wazi na kuthibitisha kwamba
ilikuwa lazima Al-Masihi* ateswe na afufuke
kutoka kwa wafu. Akasema, “Huyu Isa ni-
nayewaambia habari zake, ndiye Al-Masihi.”
4 Baadhi ya Wayahudi wakasadiki, wakaun-
gana na Paulo na Sila, wakiwepo idadi kubwa
ya Wayunani waliomcha Mungu na wanawake
wengi mashuhuri.
5 Lakini Wayahudi ambao hawakuwa
wameamini wakawa na wivu, wakawakodi watu
waovu kutoka sokoni, wakakutanisha umati
wa watu, wakaanzisha ghasia mjini. Wakaenda
mbio nyumbani mwa Yasoni wakiwatafuta Paulo
na Sila ili kuwaleta nje penye umati ule wa watu.
6 Lakini walipowakosa wakamburuta Yasoni
na ndugu wengine mbele ya maafisa wa
mji, wakipaza sauti na kusema: “Watu hawa
walioupindua ulimwengu wamekuja huku,
7 naye Yasoni amewakaribisha nyumbani
mwake. Hawa wote wanaasi amri za Kaisari
wakisema yuko mfalme mwingine aitwaye Isa.”
8 Waliposikia haya, umati ule wa watu na
maafisa wa mji wakaongeza ghasia.
9 Nao baada ya kuchukua dhamana kwa ajili ya
Yasoni na wenzake wakawaachia waende zao.

Paulo na Sila huko Beroya

10 Usiku ule ule, wale ndugu wakawapeleka
Paulo na Sila waende zao Beroya. Walipowasili
huko wakaenda kwenye sinagogi la Wayahudi.
11 Hawa Waberoya walikuwa waungwana ku-
liko wale wa Thesalonike, kwa kuwa waliupokea

* **17:3** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

ule ujumbe kwa shauku kubwa na kuyachunguza Maandiko kila siku ili kuona kama yale Paulo aliyosema yalikuwa kweli.
12 Wayahudi wengi wakaamini pamoja na wanawake na wanaume Wayunani wa tabaka la juu.
13 Lakini wale Wayahudi wa Thesalonike waliposikia kuwa Paulo anahubiri neno la Mungu huko Beroya, wakaenda huko ili kuwashawishi watu na kuwachochea.
14 Mara hiyo, wale ndugu wakamsafirisha Paulo hadi pwani, lakini Sila na Timotheo wakabaki Beroya.
15 Wale waliomsindikiza Paulo wakaenda naye hadi Athene, kisha wakarudi Beroya wakiwa na maagizo kutoka kwa Paulo kuhusu Sila na Timotheo kwamba wamfuate upesi iwezekanavyo.

Paulo huko Athene

16 Paulo alipokuwa akiwasubiri huko Athene, alisumbuka sana moyoni mwake kuona vile mji huo ulivyojaa sanamu.
17 Hivyo akahojiana kwenye sinagogi na Wayahudi pamoja na Wayunani waliomcha Mungu, na pia sokoni kila siku na watu aliopatana nao huko.
18 Kundi la wenye falsafa, Waepikureo† na Wastoiko‡, wakajibizana naye. Baadhi yao wakasema, “Je, huyu mpayukaji anajaribu kusema nini?” Wengine wakasema, “Inaonekana

---

† **17:18** Waepikureo waliamini kwamba anasa aina mbalimbali, hasa za mawazo, ndizo lengo la maisha. ‡ **17:18** Wastoiko waliamini kwamba maisha hayapaswi kuwa ya hisia ya furaha wala huzuni kupita kiasi.

anasema habari za miungu ya kigeni." Walisema haya kwa sababu Paulo alikuwa anahubiri Injili kuhusu Isa na ufufuo wa wafu.
19 Hivyo wakamchukua na kumleta kwenye mkutano wa Areopago§, walikomwambia, "Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayofundisha ni nini?
20 Wewe unaleta mambo mapya masikioni mwetu, hivyo tungetaka kujua maana yake ni nini."
21 (Waathene na wageni wote walioishi humo hawakutumia muda wao kufanya chochote kingine isipokuwa kueleza au kusikia mambo mapya.)
22 Ndipo Paulo akasimama katikati ya mkutano wa Areopago, akasema, "Enyi watu wa Athene! Ninaona kwamba katika kila jambo ninyi ni watu wa dini sana.
23 Kwa kuwa nilipokuwa nikitembea mjini na kuangalia kwa makini vitu vyenu vya kuabudiwa, niliona huko madhabahu moja iliyoandikwa:

KWA MUNGU ASIYEJULIKANA.

Basi sasa kile ambacho mmekuwa mkikiabudu kama kisichojulikana, ndicho ninachowahubiria.
24 "Mungu aliyeumba dunia na vyote vilivyomo, ndiye Bwana wa mbingu na nchi; hakai katika mahekalu yaliyojengwa kwa mikono ya wanadamu.
25 Wala hatumikiwi na mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji chochote, kwa sababu

---

§ **17:19** maana yake *baraza la viongozi* au *wanafalsafa wa mji wa Athene*; walikutana katika kilima cha Aresi

yeye mwenyewe ndiye awapaye watu wote uhai
na pumzi na vitu vyote.
26 Kutoka kwa mtu mmoja, yeye aliumba
mataifa yote ya wanadamu ili waikalie dunia
yote, naye akaweka nyakati za kuishi.
27 Mungu alifanya hivyo ili wanadamu wamta-
fute na huenda wakamfikia ingawa kwa kupa-
pasapapasa ijapokuwa kwa kweli hakai mbali na
kila mmoja wetu.
28 'Kwa kuwa ndani yake tunaishi, tunatembea
na kuwa na uzima wetu.' Kama baadhi ya
watunga mashairi wenu walivyosema, 'Sisi ni
uzao wake.'
29 "Kwa kuwa sisi ni uzao wa Mungu, haitu-
pasi kudhani kuwa uungu ni kama sanamu
ya dhahabu au ya fedha au ya jiwe, mfano
uliotengenezwa kwa ubunifu na ustadi wa
mwanadamu.
30 Zamani wakati wa ujinga, Mungu alijifanya
kama haoni, lakini sasa anawaamuru watu wote
kila mahali watubu.
31 Kwa kuwa ameweka siku ambayo
atauhukumu ulimwengu kwa haki akimtumia
mtu aliyemchagua. Amewahakikishia watu wote
mambo haya kwa kumfufua Al-Masihi kutoka
kwa wafu."
32 Waliposikia habari za ufufuo wa wafu,
baadhi yao wakadhihaki, lakini wengine
wakasema, "Tunataka kukusikia tena
ukizungumza juu ya jambo hili."
33 Kwa hiyo Paulo akaondoka katikati yao.
34 Lakini baadhi yao wakaungana naye
wakaamini. Kati yao walikuwemo Dionisio,

mmoja wa mkutano wa Areopago, na mwanamke mmoja aliyeitwa Damari, na wengine wengi.

18

Paulo huko Korintho

1 Baada ya haya, Paulo akaondoka Athene
akaenda Korintho.
2 Huko akakutana na Myahudi mmoja jina lake Akila, mzawa wa Ponto, aliyekuwa amewasili karibuni kutoka Italia pamoja na mkewe Prisila, kwa sababu Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi wote waondoke Rumi. Paulo akaenda kuwaona,
3 naye kwa kuwa alikuwa mtengeneza mahema kama wao, akakaa na kufanya kazi pamoja nao.
4 Kila Sabato Paulo alikuwa akihojiana nao katika sinagogi*, akijitahidi kuwashawishi Wayahudi na Wayunani.
5 Sila na Timotheo walipowasili kutoka Makedonia, walimkuta Paulo akiwa amejitolea muda wake wote katika kuhubiri, akiwashuhudia Wayahudi kwamba Isa ndiye Al-Masihi†.
6 Wayahudi walipompinga Paulo na kukufuru, yeye aliyakung'uta mavazi yake, akawaambia, "Damu yenu na iwe juu ya vichwa vyenu! Mimi sina hatia, nimetimiza wajibu wangu. Kuanzia sasa nitawaendea watu wa Mataifa."

* **18:4** Nyumba ya ibada na mafunzo. † **18:5** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

7 Kisha akaondoka kwenye sinagogi, akaenda
nyumbani mwa Tito Yusto, aliyekuwa mcha
Mungu; nyumba yake ilikuwa karibu na sinagogi.
8 Kiongozi wa hilo sinagogi, aliyeitwa Krispo,
akamwamini Bwana, yeye pamoja na watu wote
wa nyumbani mwake. Nao Wakorintho wengi
waliomsikia Paulo pia wakaamini na kubatizwa.

9 Usiku mmoja Bwana Isa akamwambia Paulo
katika maono, "Usiogope, lakini endelea kusema
wala usinyamaze,
10 kwa maana mimi niko pamoja nawe, wala
hakuna mtu atakayeweza kukushambulia ili
kukudhuru, kwa kuwa nina watu wengi katika
mji huu."
11 Hivyo Paulo akakaa huko kwa muda
wa mwaka mmoja na nusu, akiwafundisha
Maandiko ya Mungu.

12 Lakini wakati Galio alipokuwa msaidizi wa
mwakilishi wa mtawala huko Akaya, Wayahudi
waliungana kumshambulia Paulo, wakamka-
mata na kumpeleka mahakamani.
13 Wakamshtaki wakisema, "Mtu huyu
anawashawishi watu wamwabudu Mungu
kinyume cha sheria."

14 Paulo alipotaka kujitetea, Galio akawaambia
Wayahudi, "Kama ninyi Wayahudi mlikuwa mk-
ilalamika kuhusu makosa makubwa ya uhalifu
ingekuwa haki kwangu kuwasikiliza.
15 Lakini kwa kuwa linahusu maneno, majina
na sheria yenu, amueni ninyi wenyewe. Mimi
sitakuwa mwamuzi wa mambo haya."
16 Akawafukuza kutoka mahakamani.

17 Ndipo wote wakamkamata Sosthene kion-
gozi wa sinagogi, wakampiga mbele ya ma-
hakama, lakini Galio hakujali kitendo chao hata
kidogo.

Paulo arudi Antiokia

18 Baada ya kukaa Korintho kwa muda, Paulo
akaagana na ndugu, akasafiri kwa meli kwenda
Siria akiwa amefuatana na Prisila na Akila.
Walipofika Kenkrea, Paulo alinyoa nywele zake
kwa kuwa alikuwa ameweka nadhiri.
19 Walipofika Efeso, Paulo aliwaacha Prisila na
Akila huko, lakini yeye akaingia kwenye sinagogi
akawa anajadiliana na Wayahudi.
20 Walipomwomba akae nao kwa muda mrefu
zaidi hakukubali.
21 Lakini alipokuwa akiondoka, akaahidi, "Ni-
tarudi kama Mungu akipenda." Kisha akasafiri
kwa meli kutoka Efeso.
22 Alitia nanga Kaisaria, akaenda Yerusalemu
na kuwasalimu waumini, kisha akaenda An-
tiokia.

Safari ya tatu ya Paulo kueneza Injili

(Matendo 18:23–21:16)

23 Baada ya kukaa huko kwa muda, akaon-
doka na kwenda sehemu moja hadi nyingine
huko Galatia na Frigia, akiwaimarisha wana-
funzi wote.

Huduma ya Apolo huko Efeso na Korintho

24 Basi akaja Efeso Myahudi aliyeitwa Apolo,
mzawa wa Iskanderia. Alikuwa na elimu kubwa,
pia alikuwa na ujuzi wa Maandiko.

25 Alikuwa amefundishwa katika njia ya Bwana
Isa, naye alikuwa na bidii katika roho, aka-
fundisha kwa usahihi kuhusu Isa, ingawa alijua
tu ubatizo wa Yahya.
26 Apolo alianza kunena kwa ujasiri mkubwa
katika sinagogi. Lakini Prisila na Akila walipom-
sikia, walimwalika kwao na kumweleza njia ya
Mungu kwa ufasaha zaidi.
27 Naye Apolo alipotaka kwenda Akaya, ndugu
wa Efeso walimtia moyo, wakawaandikia wana-
funzi huko ili wamkaribishe. Alipofika huko,
aliwasaidia sana wale ambao, kwa neema ya
Mungu, walikuwa wameamini.
28 Kwa uwezo mkubwa aliwakanusha
hadharani Wayahudi waliokuwa wakipinga,
akithibitisha kwa Maandiko kwamba Isa ndiye
Al-Masihi.

19

Paulo huko Efeso

1 Apolo alipokuwa huko Korintho, Paulo al-
isafiri sehemu za bara, akafika Efeso. Huko
akawakuta wanafunzi kadhaa,
2 akawauliza, "Je, mlipokea Roho wa Mungu
mlipoamini?"

Wakajibu, "Hapana, hata hatukusikia kuwa
kuna Roho wa Mungu."
3 Ndipo Paulo akawauliza, "Je, mlibatizwa kwa
ubatizo gani?" Wakajibu, "Kwa ubatizo wa
Yahya."
4 Paulo akasema, "Ubatizo wa Yahya ulikuwa
wa toba, aliwaambia watu wamwamini yeye
atakayekuja baada yake, yaani Isa."

5 Waliposikia haya, wakabatizwa katika jina la
Bwana Isa.
6 Paulo alipoweka mikono yake juu yao, Roho
Mtakatifu wa Mungu akawashukia, nao waka-
nena kwa lugha mpya na kutabiri.
7 Walikuwa wapatao wanaume kumi na waw-
ili.
8 Paulo akaingia katika sinagogi na kunena
humo kwa ujasiri kwa muda wa miezi mitatu,
akijadiliana na watu na kuwashawishi katika
mambo ya ufalme wa Mungu.
9 Lakini baadhi yao wakakaidi; walikataa
kuamini, na wakakashifu Njia Ile* hadharani.
Basi Paulo aliachana nao. Akaenda na wanafunzi
wale, akahojiana nao kila siku katika darasa la
Tirano.
10 Jambo hili likaendelea kwa muda wa mi-
aka miwili, kiasi kwamba Wayahudi na Wayu-
nani wote walioishi huko jimbo la Asia wakawa
wamesikia neno la Bwana Isa.

Wana wa Skewa wajaribu kutoa pepo mchafu

11 Mungu akafanya miujiza mingi isiyo ya
kawaida kupitia kwa Paulo,
12 hivi kwamba leso au vitambaa vilivyokuwa
vimegusa mwili wa Paulo viliwekwa juu ya wag-
onjwa, nao wakapona magonjwa yao, na pepo
wachafu wakawatoka.
13 Baadhi ya Wayahudi waliotangatanga wak-
itoa pepo wachafu wakajaribu kutumia jina la
Bwana Isa kwa wale wenye pepo, wakisema,

---

* **19:9** *Njia Ile* maana yake *wafuasi wa Isa* (Yohana 14:6; Matendo 24:14); walichukuliwa kuwa dhehebu la dini ya Wayahudi.

"Kwa jina la Isa, yule anayehubiriwa na Paulo, nakuamuru utoke."

14 Wana saba wa Skewa, Myahudi aliyekuwa kiongozi wa makuhani, walikuwa wanafanya hivyo.

15 Siku moja pepo mchafu akawajibu, "Isa namjua na Paulo pia namjua, lakini ninyi ni nani?"

16 Kisha yule mtu aliyekuwa na pepo mchafu akawarukia, akawashambulia vikali, akawashinda nguvu wote, wakatoka ndani ya ile nyumba wakikimbia wakiwa uchi na wenye majeraha.

17 Habari hii ikajulikana kwa Wayahudi wote na Wayunani waliokaa Efeso, hofu ikawajaa wote, nalo jina la Bwana Isa likaheshimiwa sana.

18 Wengi wa wale waliokuwa wameamini wakati huu wakaja na kutubu waziwazi kuhusu matendo yao maovu.

19 Idadi kubwa ya wale waliofanya mambo ya uganga wakaleta vitabu vyao na kuviteketeza kwa moto hadharani. Walipofanya hesabu ya thamani ya vitabu vilivyoteketezwa ilikuwa drakma elfu hamsini† za fedha.

20 Hivyo neno la Bwana Isa likaenea sana na kuwa na nguvu.

21 Baada ya mambo haya kutukia, Paulo akakusudia rohoni kwenda Yerusalemu kupitia Makedonia na Akaya. Akasema, "Baada ya kufika huko, yanipasa pia kwenda Rumi."

---

† **19:19** Drakma moja ilikuwa na thamani sawa na mshahara wa kibarua wa siku moja.

22 Hivyo akatuma wasaidizi wake wawili, Timotheo na Erasto, waende Makedonia, wakati yeye mwenyewe alibaki kwa muda kidogo huko jimbo la Asia.

Ghasia huko Efeso

23 Wakati huo huo pakatokea dhiki kubwa kwa sababu ya Njia Ile.

24 Mtu mmoja jina lake Demetrio mfua fedha aliyekuwa akitengeneza vinyago vya fedha vya Artemi na kuwapatia mafundi wake biashara kubwa,

25 aliwaita pamoja watu wengine waliofanya kazi ya ufundi kama yake na kusema, “Enyi watu, mnajua ya kuwa utajiri wetu unatokana na biashara hii!

26 Mnaona na kusikia jinsi huyu Paulo amewashawishi na kuwapoteza watu wengi hapa Efeso na karibu jimbo lote la Asia. Anasema kwamba miungu iliyofanywa kwa mikono ya wanadamu si miungu hata kidogo.

27 Kwa hiyo kuna hatari si kwa kazi yetu kudharauliwa tu, bali pia hata hekalu la mungu wa kike Artemi aliye mkuu, anayeabudiwa jimbo lote la Asia na ulimwengu wote, litakuwa limepokonywa fahari yake ya kiungu.”

28 Waliposikia maneno haya, wakaghadhibika, wakaanza kupiga kelele wakisema, “Artemi wa Waefeso ni mkuu!”

29 Mara mji wote ukajaa ghasia. Watu wakawakamata Gayo na Aristarko, wenyeji wa Makedonia waliokuwa wakisafiri na Paulo, wakakimbilia nao katika ukumbi wa maonesho.

30 Paulo akataka kuingia katikati ya umati, lakini wanafunzi hawakumruhusu.
31 Hata baadhi ya viongozi wa sehemu ile, waliokuwa rafiki zake Paulo, wakatuma watu wakitamani asiingie katika ule ukumbi wa maonesho.
32 Umati wa watu walikuwa na taharuki. Walikuwa wakipiga kelele, hawa wakisema hili na wengine lile. Idadi kubwa ya watu hawakujua hata ni kwa nini walikuwa wamekusanyika huko.
33 Wayahudi wakamsukumia Iskanda mbele na baadhi ya watu kwenye umati ule wakampa maelekezo. Akawaashiria kwa mkono ili watulie aweze kujitetea mbele ya watu.
34 Lakini walipotambua kwamba alikuwa Myahudi, wote wakapiga kelele kwa sauti moja kwa karibu muda wa saa mbili, wakisema, “Artemi wa Efeso ni mkuu!”
35 Baadaye karani wa mji akanyamazisha umati ule wa watu na kusema, “Enyi watu wa Efeso, je, ulimwengu wote haujui ya kuwa mji wa Efeso ndio unaotunza hekalu la Artemi aliye mkuu na ile sanamu yake iliyoanguka kutoka mbinguni?
36 Kwa hiyo, kwa kuwa mambo haya hayawezi kukanushwa, inawapasa mnyamaze na wala msifanye lolote kwa haraka.
37 Kwa kuwa mmewaleta hawa watu hapa, ingawa hawajaiba hekaluni wala kumkufuru huyu mungu wetu wa kike.
38 Basi, ikiwa Demetrio na mafundi wenzake wana mashtaka dhidi ya mtu yeyote, mahakama ziko wazi na wasaidizi wa mwakilishi

wa mtawala. Wanaweza kufungua mashtaka.
39 Lakini kama kuna jambo jingine lolote zaidi
mnalotaka kulileta, itabidi lisuluhishwe katika
kusanyiko halali.
40 Kama ilivyo sasa, tuko hatarini kushtakiwa
kwa kufanya ghasia kwa sababu ya tukio la leo.
Kwa kuwa hakuna sababu tutakayoweza kutoa
kuhalalisha msukosuko huu."
41 Baada ya kusema haya akavunja mkutano.

20

Paulo apita Makedonia na Uyunani

1 Baada ya zile ghasia kumalizika, Paulo
aliwaita wanafunzi pamoja akawatia moyo,
akawaaga, akaanza safari kwenda Makedonia.
2 Alipita katika sehemu zile, akinena na watu
maneno mengi ya kuwatia moyo. Ndipo hati-
maye akawasili Uyunani,
3 ambako alikaa kwa muda wa miezi mi-
tatu. Kwa sababu baadhi ya Wayahudi walikuwa
wamepanga njama dhidi yake alipokuwa karibu
kusafiri kwa meli kwenda Siria, aliamua kurudi
kupitia Makedonia.
4 Paulo aliandamana na Sopatro mwana wa
Piro kutoka Beroya, Aristarko na Sekundo kutoka
Thesalonike, na Gayo kutoka Derbe, pia Timotheo
pamoja na Tikiko na Trofimo kutoka jimbo la
Asia.
5 Hawa watu walitutangulia wakaenda kutun-
gojea Troa.
6 Lakini sisi tukasafiri kwa meli kwa siku tano
kutoka Filipi baada ya siku za Sikukuu ya Mikate

Isiyotiwa Chachu, nasi tukaungana na wengine huko Troa, ambako tulikaa kwa siku saba.

Eutiko afufuliwa huko Troa

7 Siku ya kwanza ya juma tulikutana pamoja kwa ajili ya kumega mkate. Paulo akaongea na watu, naye kwa kuwa alikuwa amekusudia kuondoka kesho yake, aliendelea kuongea hadi usiku wa manane.
8 Kwenye chumba cha ghorofani walimokuwa wamekutania kulikuwa na taa nyingi.
9 Kijana mmoja jina lake Eutiko, alikuwa amekaa dirishani, wakati Paulo alipokuwa akihubiri kwa muda mrefu, alipatwa na usingizi mzito, akaanguka kutoka ghorofa ya tatu, wakamchukua akiwa amekufa.
10 Paulo akashuka chini, akajitupa juu yake na kumkumbatia, akasema, "Msishtuke, bado yuko hai!"
11 Kisha Paulo akapanda tena ghorofani, akamega mkate na kula. Baada ya kuongea hadi mapambazuko, akaondoka.
12 Watu wakamrudisha yule kijana nyumbani akiwa hai nao wakafarijika sana.

Paulo awaaga wazee wa Efeso

13 Tukatangulia kwenye meli, tukasafiri kwenda Aso ambako tungemchukua Paulo. Alikuwa amefanya utaratibu huu kwa sababu alikuwa akienda huko kwa miguu.
14 Alipotukuta huko Aso, alijiunga nasi kwenye meli, tukasafiri hadi Mitilene.
15 Kutoka huko tuliendelea kwa meli, na kesho yake tukafika mahali panapokabili Kio. Siku

iliyofuata tukavuka kwenda Samo, na kesho yake
tukawasili Mileto.
16 Paulo alikuwa ameamua tusipitie Efeso ili
asitumie muda mwingi huko jimbo la Asia.
Alikuwa na haraka ya kufika Yerusalemu kabla
ya siku ya Pentekoste kama ingewezekana.

17 Paulo akiwa Mileto, alituma mjumbe
kwenda Efeso kuwaita wazee wa kundi la
waumini waje wakutane naye.
18 Walipofika akawaambia, "Ninyi wenyewe
mnajua jinsi nilivyoishi muda wote nilikuwa
nanyi, tangu siku ya kwanza nilipokanyaga hapa
jimbo la Asia.
19 Nilimtumikia Bwana Isa kwa unyenyekevu
wote na kwa machozi nikivumilia taabu na
mapingamizi yaliyonipata kutokana na hila za
Wayahudi.
20 Mnajua kwamba sikusita kuhubiri jambo
lolote ambalo lingekuwa la kuwafaa ninyi, lakini
nilifundisha hadharani na nyumba kwa nyumba.
21 Nimewashuhudia Wayahudi na Wayunani
kwamba inawapasa kumgeukia Mungu kwa ku-
tubu dhambi na kumwamini Bwana wetu Isa Al-
Masihi.
22 "Nami sasa nimesukumwa na Roho wa
Mungu, ninaenda Yerusalemu wala sijui ni nini
kitakachonipata huko.
23 Ila ninachojua tu ni kwamba Roho Mtakatifu
wa Mungu amenionya kuwa vifungo na mateso
vinaningoja.
24 Lakini siyahesabu maisha yangu kuwa ya
thamani kwangu, kama kuyamaliza mashindano
na kukamilisha ile kazi Bwana Isa aliyonipa,

yaani kazi ya kuishuhudia Injili ya neema ya Mungu.

25 “Nami sasa najua kuwa hakuna hata mmoja
miongoni mwenu niliowahubiria ufalme wa Mungu atakayeniona tena.
26 Kwa hiyo nawatangazia leo, sina hatia ya
damu ya mtu yeyote.
27 Kwa kuwa sikusita kuwatangazia mapenzi
yote ya Mungu.
28 Jilindeni nafsi zenu na mlilinde lile kundi
lote ambalo Roho wa Mungu amewaweka ninyi kuwa waangalizi wake. Chungeni jumuiya ya waumini ya Mungu, aliowanunua kwa damu yake mwenyewe.
29 Najua kwamba baada yangu kuondoka,
mbwa-mwitu wakali watakuja kati yenu, ambao hawatalihurumia kundi.
30 Hata kutoka miongoni mwenu watainuka
watu na kuupotosha ukweli ili wawavute wanafunzi wawafuate.
31 Hivyo jilindeni! Kumbukeni kwamba kwa
miaka mitatu sikuacha kamwe kuwaonya kila mmoja kwa machozi usiku na mchana.

32 “Sasa nawakabidhi kwa Mungu na kwa
neno la neema yake, linaloweza kuwajenga na kuwapa ninyi urithi miongoni mwa wote ambao wametakaswa.
33 Sikutamani fedha wala dhahabu wala vazi la
mtu yeyote.
34 Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono
yangu hii imetumika kwa mahitaji yangu na ya wale waliokuwa pamoja nami.

35 Katika kila jambo nimewaonesha kwamba kwa njia hii ya kufanya kazi kwa bidii imetupasa kuwasaidia wadhaifu, mkikumbuka maneno ya Bwana Isa mwenyewe jinsi alivyosema, ‘Ni heri kutoa kuliko kupokea.’ ”

36 Paulo alipomaliza kusema haya akapiga magoti pamoja nao wote akaomba.
37 Wote wakalia, wakamkumbatia Paulo na kumbusu.
38 Kilichowahuzunisha zaidi ni kwa sababu ya yale maneno aliyosema kwamba kamwe hawatauona uso wake tena. Wakaenda naye hadi kwenye meli.

21

Paulo aenda Yerusalemu
1 Tulipokwisha kujitenga nao, tukasafiri kwa meli moja kwa moja hadi Kosi. Siku ya pili yake tukafika Rodo, na kutoka huko tukaenda Patara.
2 Hapo tukapata meli iliyokuwa inavuka kwenda Foinike tukapanda tukasafiri nayo.
3 Tulipokiona kisiwa cha Kipro, tukakizunguka tukakiacha upande wetu wa kushoto, tukasafiri hadi Siria. Tukatia nanga katika bandari ya Tiro, ambapo meli yetu ilikuwa ipakue shehena yake.
4 Baada ya kuwatafuta wanafunzi wa huko, tukakaa nao kwa siku saba. Wale wanafunzi wakiongozwa na Roho wa Mungu wakamwambia Paulo asiende Yerusalemu.
5 Lakini muda wetu ulipokwisha, tukaondoka tukaendelea na safari yetu. Wale wanafunzi pamoja na wake zao na watoto wakatusindikiza

hadi nje ya mji. Wote tukapiga magoti pale pwani
tukaomba.
6 Baada ya kuagana, tukapanda kwenye meli,
nao wakarudi manyumbani mwao.
7 Tukaendelea na safari yetu toka Tiro tukafika
Tolemai, tukawasalimu ndugu wa huko, tukakaa
nao kwa siku moja.
8 Siku iliyofuata tukaondoka, tukafika Kaisaria.
Huko tukaenda nyumbani mwa mwinjilisti
mmoja jina lake Filipo, aliyekuwa mmoja wa
wale Saba, tukakaa kwake.
9 Filipo alikuwa na binti wanne mabikira
waliokuwa wanatoa unabii.
10 Baada ya kukaa kwa siku kadhaa, nabii
aliyeitwa Agabo akateremka kutoka Yudea.
11 Alipotufikia, akachukua mshipi wa Paulo,
akajifunga, akautumia kufunga mikono na
miguu yake mwenyewe, akasema, "Roho wa
Mungu anasema: 'Hivi ndivyo viongozi wa
Wayahudi huko Yerusalemu watakavyomfunga
mwenye mshipi huu na kumkabidhi kwa watu
wa Mataifa.' "
12 Tuliposikia maneno haya sisi na ndugu
wengine tukamsihi Paulo asiende Yerusalemu.
13 Lakini Paulo akajibu, "Kwa nini mnalia na
kunivunja moyo? Mimi niko tayari si kufungwa
tu, bali hata kufa huko Yerusalemu kwa ajili ya
jina la Bwana Isa."
14 Alipokataa kushawishika, tukaacha kumsihi,
tukasema, "Mapenzi ya Mwenyezi Mungu na
yatendeke."
15 Baada ya haya, tukajiandaa, tukaondoka
kwenda Yerusalemu.

16 Baadhi ya wanafunzi kutoka Kaisaria waka-
fuatana nasi na kutupeleka nyumbani mwa Mna-
soni, ambaye tungekaa kwake. Yeye alikuwa mtu
wa Kipro, mmoja wa wanafunzi wa zamani.

Kukamatwa kwa Paulo, na safari yake kwenda Rumi

(Matendo 21:17–28:31)

Paulo awasili Yerusalemu

17 Tulipofika Yerusalemu, ndugu
wakatukaribisha kwa furaha.
18 Kesho yake Paulo pamoja na wengine wetu
tulienda kumwona Yakobo, na wazee wote wa-
likuwako.
19 Baada ya kuwasalimu, Paulo akatoa taarifa
kamili ya mambo yote ambayo Mungu alikuwa
amefanya miongoni mwa watu wa Mataifa kupi-
tia huduma yake.
20 Baada ya kusikia mambo haya, wakam-
sifu Mungu. Ndipo wakamwambia Paulo,
“Ndugu, unaona kulivyo na maelfu ya Wayahudi
walioamini, nao wote wana juhudi kwa ajili ya
sheria.
21 Lakini wameambiwa habari zako kwamba
unafundisha Wayahudi wote wanaoishi mion-
goni mwa watu wa Mataifa kumkataa Musa, na
kwamba unawaambia wasiwatahiri watoto wao
wala kufuata desturi zetu.
22 Sasa tufanyeje? Bila shaka watasikia
kwamba umekuja Yerusalemu.
23 Kwa hiyo fanya lile tunalokuambia. Tuna
watu wanne hapa ambao wameweka nadhiri.
24 Jiunge na watu hawa, mfanye utaratibu
wa ibada ya kujitakasa pamoja nao, na ulipe

gharama ili wanyoe nywele zao. Kwa njia hii kila mtu atafahamu ya kuwa mambo waliyosikia si ya kweli na kwamba wewe unaishika sheria.
25 Lakini kuhusu wale watu wa Mataifa walioamini, tumewaandikia uamuzi wetu: kwamba wajitenge na vyakula vilivyotolewa sadaka kwa sanamu, na damu, au kula nyama ya mnyama aliyenyongwa, na wajiepushe na uasherati."
26 Ndipo kesho yake Paulo akaenda na wale watu, akajitakasa pamoja nao. Akaingia ndani ya Hekalu ili atoe taarifa ya tarehe ambayo siku zao za utakaso zingemalizika na sadaka ingetolewa kwa ajili ya kila mmoja wao.

Paulo akamatwa

27 Zile siku saba zilipokaribia kumalizika, baadhi ya Wayahudi kutoka jimbo la Asia waliokuwa wamemwona Paulo ndani ya Hekalu, wakachochea umati wote wa watu, nao wakamkamata.
28 Wakapiga kelele wakisema, "Waisraeli wenzetu, tusaidieni! Huyu ndiye yule mtu anayefundisha kila mtu na kila mahali, kinyume na watu wetu, sheria zetu na hata Hekalu hili. Zaidi ya hayo amewaleta Wayunani ndani ya Hekalu na kupanajisi mahali hapa patakatifu."
29 (Walikuwa wamemwona Trofimo Mwefeso, akiwa mjini pamoja na Paulo, wakadhani kuwa Paulo alikuwa amemwingiza Hekaluni.)
30 Mji wote ukataharuki, watu wakaja wakikimbia kutoka pande zote wakamkamata Paulo, wakamburuta kutoka Hekaluni. Milango ya Hekalu ikafungwa.

31 Walipokuwa wakitaka kumuua, habari
zikamfikia jemadari wa jeshi la askari Warumi
kwamba mji wa Yerusalemu wote ulikuwa katika
machafuko.
32 Mara yule jemadari akachukua maafisa
wengine wa jeshi pamoja na askari, wakakim-
bia kwenye ule umati wa watu. Wale watu
waliokuwa wakifanya ghasia walipomwona yule
jemadari na askari wakija, wakaacha kumpiga
Paulo.
33 Yule jemadari akaja, akamkamata Paulo
akaamuru afungwe kwa minyororo miwili.
Akauliza yeye ni nani, na alikuwa amefanya
nini.
34 Baadhi ya watu katika umati ule wakapiga
kelele, hawa wakisema hili na wengine lile. Yule
jemadari alipoona kuwa hawezi kupata hakika
ya habari kwa sababu ya taharuki, akaamuru
Paulo apelekwe katika ngome ya jeshi.
35 Paulo alipofika penye ngazi, ilibidi askari
wambebe juu juu kwa sababu fujo za umati ule
wa watu zilikuwa kubwa.
36 Umati wa watu waliofuata waliendelea ku-
paza sauti na kusema, “Mwondoe huyu!”

Paulo anajitetea

37 Mara tu Paulo alipokaribia kuingizwa
kwenye ngome ya jeshi, akamwambia yule
jemadari, “Je, naweza kukuambia jambo moja?”

Yule jemadari akamjibu, “Je, unajua Kiyunani?
38 Je, wewe si yule Mmisri ambaye siku hizi
za karibuni alianzisha uasi akaongoza kundi la
magaidi elfu nne wenye silaha jangwani?”

39 Paulo akajibu, “Mimi ni Myahudi kutoka
Tarso huko Kilikia, raia wa mji maarufu. Tafad-
hali niruhusu nizungumze na hawa watu.”

40 Baada ya kupata ruhusa kwa yule jemadari,
Paulo akasimama penye ngazi, akawapungia
watu mkono ili wanyamaze. Wote waliponya-
maza, Paulo akazungumza nao kwa lugha ya
Kiebrania, akasema:

22

Ushuhuda wa Paulo kwa Wayahudi wa Yerusalemu

1 “Ndugu zangu na baba zangu, sikilizeni
utetezi wangu.”

2 Waliposikia akisema kwa lugha ya Kiebrania,
wakanyamaza kabisa.

Ndipo Paulo akasema,

3 “Mimi ni Myahudi, niliyezaliwa Tarso huko
Kilikia, lakini nimelelewa katika mji huu. Migu-
uni mwa Gamalieli, nilifundishwa kikamilifu
katika sheria ya baba zetu, na nikawa mwenye
juhudi kwa ajili ya Mungu kama nyote mlivyo
leo.

4 Niliwatesa wafuasi wa Njia hii hadi kufa,
nikiwakamata wanaume na wanawake, na
kuwatupa gerezani,

5 kama kuhani mkuu na baraza zima la wazee
wanavyoweza kushuhudia kunihusu. Hata
nilipokea barua kutoka kwao kwenda kwa ndugu
wale wa Dameski, nami nikaenda huko ili
kuwaleta watu hawa Yerusalemu kama wa-
fungwa ili waadhibiwe.

Paulo aeleza juu ya kuokoka kwake (Matendo 9:1-19; 26:12-18)

6 “Nilipokuwa njiani kuelekea Dameski, yapata saa sita mchana, ghafula nuru kubwa kutoka mbinguni ikanimulika kotekote.
7 Nikaanguka chini, nikasikia sauti ikiniambia, ‘Sauli! Sauli! Mbona unanitesa?’
8 “Nikajibu, ‘Wewe ni nani, Bwana?’

“Naye akaniambia, ‘Mimi ni Isa Al-Nasiri unayemtesa.’
9 Basi wale watu waliokuwa pamoja nami waliiona ile nuru, lakini hawakuisikia sauti ya yule aliyekuwa akisema nami.
10 “Nikauliza, ‘Nifanye nini, Bwana?’

“Naye Bwana Isa akaniambia, ‘Inuka uingie Dameski, huko utaambiwa yote unayopaswa kufanya.’
11 Kwa kuwa nilikuwa siwezi kuona kwa ajili ya mng’ao wa ile nuru, wenzangu wakanishika mkono wakaniongoza kuingia Dameski.
12 “Mtu mmoja mcha Mungu, jina lake Anania, alikuja kuniona. Alizishika sana sheria zetu, na aliheshimiwa sana na Wayahudi walioishi huko Dameski.
13 Akasimama karibu nami, akasema, ‘Ndugu Sauli, pata kuona tena!’ Nami mara hiyo nikaweza kumwona.
14 “Akasema, ‘Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe ili ujue mapenzi yake, umwone yeye Aliye Mwenye Haki na upate kusikia maneno kutoka kinywani mwake.
15 Kwa kuwa utakuwa shahidi wake kwa watu kuhusu kile ulichokiona na kukisikia.

16 Sasa basi, mbona unakawia? Inuka, ukabatizwe na dhambi zako zikasafishwe, ukiliita Jina lake.'

Paulo atumwa kwa watu wa Mataifa

17 "Baada ya kurudi Yerusalemu, nilipokuwa ninaomba Hekaluni, nilipitiwa na usingizi wa ghafula,
18 nikamwona Bwana Isa akiniambia, 'Harakisha utoke Yerusalemu upesi, maana hawataukubali ushuhuda wako kunihusu.'
19 "Nami nikasema, 'Bwana, wao wenyewe wanajua jinsi nilivyoenda kwenye kila sinagogi* ili kuwatupa gerezani na kuwapiga wale waliokuamini.
20 Damu ya shahidi wako Stefano ilipomwagwa, mimi mwenyewe nilikuwa nimesimama kando, nikikubaliana na kitendo hicho na kutunza mavazi ya wale waliomuua.'
21 "Ndipo Bwana Isa akaniambia, 'Nenda, kwa maana nitakutuma mbali, kwa watu wa Mataifa.' "

Paulo na jemadari wa Kirumi

22 Umati ule wa watu wakamsikiliza Paulo hadi aliposema neno hilo, ndipo wakapaza sauti zao na kupiga kelele wakisema, "Mwondoeni duniani, hafai kuishi!"
23 Walipokuwa wakipiga kelele na kutoa mavazi yao huku wakirusha mavumbi juu hewani,
24 yule jemadari akaamuru Paulo aingizwe kwenye ngome. Akaelekeza kwamba apigwe

* **22:19** Nyumba ya ibada na mafunzo.

mijeledi na ahojiwe ili kujua kwa nini watu walikuwa wanampigia kelele namna hiyo.
25 Lakini walipokwisha kumfunga kwa kamba za ngozi ili wampige mijeledi, Paulo akamwambia kiongozi wa askari aliyekuwa amesimama pale karibu naye, “Je, ni halali kwenu kwa mujibu wa sheria kumpiga mtu ambaye ni raia wa Rumi hata kabla hajapatikana na hatia?”
26 Yule kiongozi aliposikia maneno haya, alimwendea yule jemadari na kumwambia, “Unataka kufanya nini? Kwa maana huyu mtu ni raia wa Rumi.”
27 Yule jemadari akaja akamuuliza Paulo, “Niambie, wewe ni raia wa Rumi?”

Paulo akajibu, “Naam, hakika.”

28 Ndipo yule jemadari akasema, “Mimi ilinigharimu kiasi kikubwa cha fedha kupata uraia wangu.”

Paulo akasema “Lakini mimi ni raia wa Rumi kwa kuzaliwa.”
29 Mara wale waliokuwa wanataka kumhoji wakajiondoa haraka, naye yule jemadari akaingiwa na hofu alipotambua ya kuwa amemfunga Paulo, ambaye ni raia wa Rumi, kwa minyororo.

Paulo apelekwa mbele ya Baraza

30 Kesho yake, kwa kuwa yule jemadari alitaka kujua hakika kwa nini Paulo alikuwa anashutumiwa na Wayahudi, alimfungua, na akawaagiza

viongozi wa makuhani na Baraza la Wayahudi†
lote likutane. Kisha akamleta Paulo, akamsimamisha mbele yao.

23

1 Paulo akawakazia macho wale wajumbe wa
Baraza la Wayahudi*, akasema, “Ndugu zangu,
nimetimiza wajibu wangu kwa Mungu kwa
dhamiri safi kabisa hadi leo.”
2 Kwa ajili ya jambo hili kuhani mkuu Anania akaamuru wale waliokuwa karibu na Paulo wampige kofi kinywani.
3 Ndipo Paulo akamwambia, “Mungu atakupiga wewe, ewe ukuta uliopakwa chokaa! Wewe umeketi hapo ili kunihukumu kwa mujibu wa sheria, lakini wewe mwenyewe unakiuka sheria kwa kuamuru kwamba nipigwe kinyume cha sheria!”
4 Wale watu waliokuwa wamesimama karibu na Paulo wakamwambia, “Je, wewe wathubutu kumtukana kuhani mkuu wa Mungu?”
5 Paulo akajibu, “Ndugu zangu, sikujua kwamba yeye alikuwa kuhani mkuu. Kwa maana imeandikwa, ‘Usimnenee mabaya kiongozi wa watu wako.’ ”

---

† **22:30** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu. * **23:1** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu.

6 Paulo alipotambua ya kuwa baadhi yao walikuwa Masadukayo na wengine ni Mafarisayo†, akapaza sauti kwenye Baraza la Wayahudi, akasema, “Ndugu zangu, mimi ni Farisayo, mwana Farisayo. Hapa nimeshtakiwa kuhusu tumaini langu katika ufufuo wa wafu.”
7 Aliposema haya, kukazuka mabishano kati ya Mafarisayo na Masadukayo, na baraza lote likagawanyika.
8 (Kwa maana Masadukayo wanasema kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna malaika au roho, lakini Mafarisayo wanaamini haya yote.)
9 Kukawa na ghasia kubwa, nao baadhi ya walimu wa Torati ambao ni Mafarisayo, wakasimama wakapinga kwa nguvu wakisema, “Hatuoni kosa lolote la mtu huyu! Huenda ikawa roho au malaika amezungumza naye”
10 Ugomvi ukawa mkubwa kiasi kwamba yule jemadari akahofu kuwa wangemrarua Paulo vipande vipande, akaamuru vikosi vya askari vishuke na kumwondoa Paulo katikati yao kwa nguvu na kumleta ndani ya ngome ya jeshi.
11 Usiku uliofuata, Bwana Isa akasimama karibu naye akamwambia, “Jipe moyo! Kama vile ulivyonishuhudia hapa Yerusalemu, hivyo imekupasa kunishuhudia huko Rumi pia.”

Njama za kumuua Paulo

† **23:6** Kundi la kidini la Wayahudi; walifuata Torati kwa dhati, hasa maagizo kuhusu utakaso. Pia waliamini katika malaika, ufufuo wa wafu, na kuja kwa Masihi ambaye atarejesha ufalme wa Daudi na ukuu wa taifa la Israeli.

12 Kulipopambazuka Wayahudi wakapanga
njama pamoja na kujifunga kwa kiapo
kwamba hawatakula wala kunywa hadi wawe
wamemuua Paulo.
13 Waliofanya mpango huo walikuwa zaidi ya
watu arobaini.
14 Wakaenda kwa viongozi wa makuhani na
wazee na kusema, “Tumeapa kwamba hatu-
takula chochote hadi tuwe tumemuua Paulo.
15 Sasa basi, wewe pamoja na Baraza la
Wayahudi mwombeni jemadari amlete Paulo
mbele yenu kwa kisingizio cha kutaka taarifa
sahihi zaidi kuhusu kesi yake. Nasi tuko tayari
kumuua kabla hajafika hapa.”

16 Lakini mtoto wa dada yake Paulo aliposikia
kuhusu njama hiyo, alienda kule kwenye ngome
ya askari na kumweleza Paulo.

17 Ndipo Paulo akamwita mmoja wa viongozi
wa askari, akamwambia, “Mpeleke huyu kijana
kwa jemadari, ana jambo la kumweleza.”
18 Hivyo yule kiongozi wa askari akampeleka
yule kijana kwa jemadari, akamwambia, “Paulo
yule mfungwa aliniita na kuniomba nimlete
huyu kijana kwako, kwa sababu ana neno la
kukueleza.”
19 Yule jemadari akamshika yule kijana mkono,
akampeleka kando na kumuuliza, “Unataka kuni-
ambia nini?”
20 Yule kijana akasema, “Wayahudi
wamekubaliana wakuombe umpeleke Paulo
kwenye Baraza la Wayahudi kesho kwa kisingizio
kwamba wanataka kufanya uchunguzi wa kina
kumhusu.

21 Lakini usishawishiwe nao kwa maana zaidi ya watu arobaini wanamvizia. Wameapa kwamba hawatakula wala kunywa hadi wamuue Paulo. Sasa wako tayari, wanangoja idhini yako kwa ombi lao."

22 Yule jemadari akamruhusu yule kijana aende na akamwonya, akisema, "Usimwambie mtu yeyote kwamba umenieleza habari hizi."

Paulo ahamishiwa Kaisaria

23 Kisha yule jemadari akawaita viongozi wake wawili wa askari akawaambia, "Jiandaeni kuondoka saa tatu usiku huu kuelekea Kaisaria pamoja na askari mia mbili, wapanda farasi sabini, na watu mia mbili wenye mikuki.

24 Pia tayarisheni na farasi watakaotumiwa na Paulo, mkampeleke salama kwa mtawala Feliksi."

25 Kisha akaandika barua kwa Feliksi kama ifuatavyo:

26 Klaudio Lisia.
Kwa Mtawala, Mtukufu Feliksi.
Salamu.

27 Mtu huyu alikamatwa na Wayahudi wakakaribia kumuua, lakini nikaja na vikosi vyangu vya askari nikamwokoa, kwa kuwa nilipata habari kwamba yeye ni raia wa Rumi.

28 Nilitaka kujua kwa nini walikuwa wanamshutumu, hivyo nikamleta mbele ya Baraza la Wayahudi.

29 Ndipo nikaona kuwa alikuwa anashutumiwa kwa mambo yanayohusu sheria yao, lakini hakuwa ameshtakiwa kwa jambo lolote linalostahili kifo au kifungo.

30 Nilipoarifiwa kuwa kulikuwa na njama dhidi ya mtu huyu, nilimtuma kwako mara moja. Niliwaagiza washtaki wake pia waeleze mashtaka yao dhidi yake mbele yako.
31 Hivyo askari, kwa kufuata maelekezo waliyopewa, wakamchukua Paulo wakati wa usiku na kumleta hadi Antipatri.
32 Kesho yake wakawaacha wale wapanda farasi waendelee na safari wakiwa na Paulo, wao wakarudi kwenye ngome ya askari.
33 Askari walipofika Kaisaria, walimpa mtawala ile barua, na kumkabidhi Paulo kwake.
34 Mtawala alipokwisha kuisoma ile barua alimuuliza Paulo alikuwa mtu wa jimbo gani. Alipojua kuwa anatoka Kilikia,
35 alisema, "Nitasikiliza kesi yako washtaki wako watakapofika hapa." Kisha akaamuru Paulo awekwe chini ya ulinzi kwenye jumba la kifalme la Herode.

24

Mbele ya Feliksi huko Kaisaria

1 Baada ya siku tano, kuhani mkuu Anania akateremka hadi Kaisaria pamoja na baadhi ya wazee na mwanasheria aitwaye Tertulo, wakaleta mashtaka yao dhidi ya Paulo mbele ya mtawala.
2 Paulo alipoitwa aingie ndani, Tertulo akaanza kutoa mashtaka akisema, "Mtukufu Feliksi, kwa muda mrefu tumefurahia amani na mabadiliko mengi mazuri yamefanywa kwa ajili ya watu hawa kwa sababu ya upeo wako wa kuona mambo ya mbele.

3 Wakati wote na kila mahali, kwa namna yoyote, mtukufu Feliksi, tumeyapokea mambo haya yote kwa shukrani nyingi.
4 Lakini nisije nikakuchosha zaidi, ningekuomba kwa hisani yako utusikilize kwa kifupi.

5 “Tumemwona mtu huyu kuwa ni msumbufu, anayechochea ghasia miongoni mwa Wayahudi duniani pote. Yeye ndiye kiongozi wa dhehebu la Wanasiri,
6 na hata amejaribu kulinajisi Hekalu, hivyo tukamkamata. [Tukataka kumhukumu kufuatana na sheria zetu.
7 Lakini jemadari Lisia alitujia na nguvu nyingi, akamwondoa mikononi mwetu,
8 akiwaamuru washtaki wake waje mbele yako.]* Kwa kumchunguza mwenyewe utaweza kujua ukweli kuhusu mashtaka haya yote tunayoleta dhidi yake.”

9 Pia wale Wayahudi wakaunga mkono wakithibitisha kuwa mashtaka haya yote ni kweli.

Paulo ajitetea mbele ya Feliksi

10 Mtawala Feliksi alipompungia Paulo mkono ili ajitetee, yeye akajibu, “Najua kwamba wewe umekuwa hakimu katika taifa hili kwa miaka mingi, hivyo natoa utetezi wangu kwa furaha.
11 Unaweza kuhakikisha kwa urahisi kuwa hazijapita zaidi ya siku kumi na mbili tangu nilipopanda kwenda Yerusalemu kuabudu.

* **24:8** Maandiko mengine ya kale hayana maneno haya.

12 Hawa wanaonishtaki hawakunikuta nikibis-
hana na mtu yeyote Hekaluni au kuchochea
umati wa watu katika sinagogi† au mahali
pengine popote mjini.
13 Wala hawawezi kabisa kukuthibitishia
mashtaka haya wanayoleta dhidi yangu.
14 Lakini ninakubali kwamba mimi
namwabudu Mungu wa baba zetu kama mfuasi
wa Njia Ile, ambayo wao wanaiita dhehebu.
Ninaamini kila kitu kinachokubaliana na Torati
na kile kilichoandikwa katika Manabii,
15 nami ninalo tumaini kwa Mungu, ambalo
hata wao wenyewe wanalikubali kwamba ku-
takuwa na ufufuo wa wafu, kwa wenye haki na
wasio na haki.
16 Kwa hiyo ninajitahidi siku zote kuwa na
dhamiri safi mbele za Mungu na mbele za
wanadamu.

17 “Basi, baada ya miaka mingi nilikuja
Yerusalemu ili kuwaletea watu wangu msaada
kwa ajili ya maskini na kutoa dhabihu.
18 Nilikuwa nimetakaswa waliponikuta
Hekaluni nikifanya mambo haya. Hapakuwa na
umati wa watu pamoja nami, wala sikuhusika
katika ghasia yoyote.
19 Lakini kuna Wayahudi fulani kutoka jimbo la
Asia ambao walipaswa kuwa hapa mbele yako na
kunishtaki kama wana jambo lolote dhidi yangu.
20 Au, watu hawa walio hapa waseme ni
kosa gani walilonipata nalo waliponisimamisha

† **24:12** Nyumba ya ibada na mafunzo.

mbele ya Baraza la Wayahudi‡,
21 isipokuwa ni kuhusu jambo hili moja
nililopaza sauti mbele yao na kusema, 'Mimi
nashtakiwa mbele yenu leo kwa sababu ya ufu-
fuo wa wafu.' "
22 Basi Feliksi, ambaye alifahamu vizuri habari
za Njia Ile§, akaahirisha kesi ile, akasema, "Je-
madari Lisia atakapoteremka huku, nitaamua
kesi yenu."
23 Ndipo akaamuru kiongozi wa askari
amweke chini ya ulinzi lakini ampe uhuru na
kuwaruhusu rafiki zake wamhudumie.
24 Baada ya siku kadhaa, Feliksi alikuja pamoja
na Drusila mkewe, aliyekuwa Myahudi. Alituma
aitiwe Paulo, naye akamsikiliza alipokuwa aki-
nena kuhusu imani katika Al-Masihi Isa.
25 Naye Paulo alipokuwa akinena kuhusu haki,
kuwa na kiasi na kuhusu hukumu ijayo, Feliksi
aliingiwa na hofu, akasema, "Hiyo yatosha sasa!
Unaweza kuondoka. Nitakapokuwa na muda,
nitakuita."
26 Wakati huo Feliksi alitazamia kwamba Paulo
angempa rushwa. Hivyo akawa anamwita mara
kwa mara na kuzungumza naye.
27 Baada ya miaka miwili kupita, Porkio Festo
akaingia kwenye utawala mahali pa Feliksi,
lakini kwa kuwa Feliksi alitaka kuwapendeza
Wayahudi, akamwacha Paulo gerezani.

‡ **24:20** *Baraza la Wayahudi* ina maana ya *Sanhedrin* ambalo lilikuwa baraza la juu kabisa la utawala wa Kiyahudi; liliundwa na wazee 70 pamoja na kuhani mkuu. § **24:22** *Njia Ile* maana yake *wafuasi wa Isa* (Yohana 14:6; Matendo 24:14); walichukuliwa kuwa dhehebu la dini ya Wayahudi.

25

Paulo mbele ya Festo

1 Siku tatu baada ya Festo kuwasili Kaisaria
kuchukua wajibu wake mpya, alipanda kwenda
Yerusalemu,
2 ambako viongozi wa makuhani na viongozi
wa Wayahudi walikuja mbele yake na kuleta
mashtaka yao dhidi ya Paulo.
3 Wakamsihi sana Festo, kama upendeleo
kwao, aamuru Paulo ahamishiwe Yerusalemu,
kwa kuwa walikuwa wanaandaa kumvizia ili
wamuue akiwa njiani.
4 Festo akawajibu, "Paulo amezuiliwa huko
Kaisaria, nami mwenyewe ninaenda huko hivi
karibuni.
5 Baadhi ya viongozi wenu wafuatane nami na
kutoa mashtaka dhidi ya mtu huyo huko, kama
amekosa jambo lolote."

6 Baada ya Festo kukaa miongoni mwao kwa
karibu siku nane au kumi, akashuka kwenda
Kaisaria na siku iliyofuata akaitisha mahakama,
akaketi penye kiti chake cha hukumu, akaamuru
Paulo aletwe mbele yake.
7 Paulo alipotokea, wale Wayahudi waliokuwa
wameteremka toka Yerusalemu wakasimama
wakiwa wamemzunguka, wakileta mashtaka
mengi mazito dhidi yake ambayo hawakuweza
kuyathibitisha.

8 Ndipo Paulo akajitetea, akasema, "Mimi sik-
ufanya jambo lolote kinyume cha sheria ya
Wayahudi au dhidi ya Hekalu au kinyume cha
Kaisari."

9 Festo, akitaka kuwapendeza Wayahudi,
akamuuliza Paulo, “Je, ungependa kwenda
Yerusalemu na kukabili mashtaka mbele yangu
huko?”
10 Paulo akasema, “Mimi sasa nimesimama
mbele ya mahakama ya Kaisari, ambako
ninastahili kushtakiwa. Kama vile wewe
mwenyewe unavyojua vyema kabisa
sijawatendea Wayahudi kosa lolote.
11 Basi kama mimi nina hatia ya kutenda kosa
lolote linalostahili kifo, sikatai kufa. Lakini
kama mashtaka yaliyoletwa dhidi yangu na hawa
Wayahudi si kweli, hakuna yeyote aliye na haki
ya kunikabidhi mikononi mwao. Naomba rufaa
kwa Kaisari!”
12 Baada ya Festo kufanya shauri pamoja na
baraza lake, akatangaza, “Wewe umeomba rufaa
kwa Kaisari, nako kwa Kaisari utaenda!”

Festo aomba ushauri kwa Agripa

13 Baada ya siku kadhaa Mfalme Agripa na
Bernike wakapanda kuja Kaisaria kumsalimu
Festo.
14 Kwa kuwa walikuwa wakae huko Kaisaria
kwa siku nyingi, Festo alijadili kesi ya Paulo
na mfalme, akisema, “Kuna mtu mmoja hapa
ambaye Feliksi alimwacha gerezani.
15 Nilipokuwa huko Yerusalemu, viongozi wa
makuhani na wazee wa Wayahudi walinijulisha
habari zake na wakaomba hukumu dhidi yake.
16 “Lakini mimi nikawaambia kwamba si des-
turi ya Kirumi kumtoa mtu yeyote auawe kabla
mshtakiwa kuonana uso kwa uso na washtaki
wake, naye awe amepewa nafasi ya kujitetea
kuhusu mashtaka anayoshutumiwa.

17 Hivyo walipokutana hapa, sikukawia, kesho
yake niliitisha baraza, nikaketi kwenye kiti
changu cha hukumu, nikaagiza huyo mtu aletwe.
18 Washtaki wake walipoinuka kuzungumza,
hawakumshtaki kwa uhalifu wowote kama
nilivyotarajia.
19 Badala yake walikuwa na vipengele fulani
vya kutokukubaliana naye kuhusu dini yao na
kuhusu mtu aitwaye Isa aliyekufa, lakini Paulo
alidai kwamba yu hai.
20 Kwa kuwa sikujua jinsi ya kupeleleza
jambo hili, nilimuuliza kama angependa kwenda
Yerusalemu na kuhojiwa huko kuhusu mashtaka
haya.
21 Lakini Paulo alipoomba afadhiliwe ili ru-
faa yake isikilizwe na Mfalme Agusto, nilimwa-
muru alindwe hadi nitakapoweza kumpeleka
kwa Kaisari.”
22 Ndipo Agripa akamwambia Festo,
“Ningependa kumsikiliza mtu huyo mimi
mwenyewe.”

Yeye akajibu, “Kesho utamsikia.”

Paulo mbele ya Agripa

23 Siku iliyofuata Agripa na Bernike walifika
kwa fahari kubwa wakaingia katika ukumbi wa
mahakama, pamoja na majemadari wa jeshi na
watu mashuhuri wa mji. Ndipo Paulo akaletwa
ndani kwa amri ya Festo.
24 Festo akasema, “Mfalme Agripa, nanyi ny-
ote mlio hapa pamoja nasi, mnamwona mtu
huyu! Jumuiya yote ya Kiyahudi wameni-
lalamikia kuhusu mtu huyu huko Yerusalemu na

hapa Kaisaria, wakipiga kelele kwamba hapaswi
kuendelea kuishi.
25 Sikuona kwamba ametenda jambo lolote
linalostahili kifo, ila kwa kuwa alikuwa
ameomba rufaa yake kwa mfalme, niliamua
kumpeleka Rumi.
26 Lakini mimi sina kitu maalum cha
kumwandikia Bwana Mtukufu kumhusu mtu
huyu. Hivyo basi, nimemleta mbele yenu ninyi
nyote, hasa mbele yako, Mfalme Agripa, ili
kutokana na matokeo ya uchunguzi huu, niweze
kupata kitu cha kuandika.
27 Kwa kuwa naona hakuna sababu ya
kumpeleka mfungwa bila kuainisha mashtaka
dhidi yake."

26

Paulo ajitetea mbele ya Agripa

1 Ndipo Agripa akamwambia Paulo, "Una
ruhusa kujitetea."

Hivyo Paulo akawaashiria kwa mkono wake,
akaanza kujitetea, akasema:
2 "Mfalme Agripa, najiona kuwa na heri kusi-
mama mbele yako leo ninapojitetea kuhusu
mashtaka yote ya Wayahudi,
3 hasa kwa sababu unajua vyema desturi zote
za Kiyahudi na ya kuwa wewe unajua kwa un-
dani mila na masuala ya mabishano. Kwa hiyo,
nakusihi unisikilize kwa uvumilivu.
4 "Wayahudi wote wanajua jinsi nilivyoishi
tangu nilipokuwa mtoto, kuanzia mwanzo wa
maisha yangu katika nchi yangu na pia huko
Yerusalemu.

5 Wao wamenifahamu kwa muda mrefu, na
wanaweza kushuhudia wakipenda kushuhudia,
kwamba kutokana na misimamo mikali sana ya
dhehebu letu kwenye dini yetu, niliishi nikiwa
Farisayo*.
6 Nami sasa ni kwa sababu ya tumaini langu
katika kile ambacho Mungu aliwaahidi baba
zetu, ninashtakiwa leo.
7 Hii ndiyo ahadi ambayo makabila yetu
kumi na mawili yanatarajia kuiona ikitimizwa
wanapomtumikia Mungu kwa bidii usiku na
mchana. Ee mfalme, ninashtakiwa na Wayahudi
kwa ajili ya tumaini hili.
8 Kwa nini yeyote miongoni mwenu afikiri
kwamba ni jambo lisilosadikika Mungu kufufua
wafu?
9 "Mimi pia nilikuwa nimeshawishika kwamba
imenipasa kufanya yote yale yaliyowezekana
kupinga Jina la Isa Al-Nasiri.
10 Nami hayo ndiyo niliyoyafanya huko
Yerusalemu. Kwa mamlaka ya viongozi wa
makuhani, niliwafunga watakatifu wengi
gerezani, na walipokuwa wakiuawa nilipiga
kura yangu kuunga mkono.
11 Mara nyingi nilienda kutoka sinagogi† moja
hadi lingine nikiamuru waadhibiwe, nami nili-
jaribu kuwalazimisha wakufuru. Katika shauku
yangu dhidi yao, hata nilienda miji ya kigeni ili

* **26:5** Kundi la kidini la Wayahudi; walifuata Torati kwa dhati, hasa maagizo kuhusu utakaso. Pia waliamini katika malaika, ufufuo wa wafu, na kuja kwa Masihi ambaye atarejesha ufalme wa Daudi na ukuu wa taifa la Israeli. † **26:11** Nyumba ya ibada na mafunzo.

kuwatesa.

Paulo aeleza kuhusu kuokoka kwake (Matendo 9:1-19; 22:6-16)

12 “Siku moja nilipokuwa katika mojawapo ya safari hizi nikiwa ninaenda Dameski, nilikuwa na mamlaka na agizo kutoka kwa kiongozi wa makuhani.
13 Ilikuwa yapata adhuhuri, ee mfalme, nilipokuwa njiani, niliona nuru kutoka mbinguni iliyong’aa kuliko jua, ikatuangaza pande zote, mimi na wale niliokuwa pamoja nao.
14 Wote tulianguka chini, nami nikasikia sauti ikisema nami kwa lugha ya Kiebrania, ‘Sauli, Sauli, mbona unanitesa? Ni vigumu kwako kuupiga teke mchokoo.’
15 “Nikauliza, ‘Ni nani wewe, Bwana?’

“Naye Bwana akajibu, ‘Ni mimi Isa unayemtesa.
16 Sasa inuka usimame kwa miguu yako. Nimekutokea ili nikuteue uwe mtumishi na shahidi wa mambo ambayo umeyaona, na yale nitakayokuonesha.
17 Nitakuokoa kutoka kwa watu wako na watu wa Mataifa ambao ninakutuma kwao,
18 uyafumbue macho yao ili wageuke kutoka gizani waingie nuruni, na kutoka kwa nguvu za Shetani wamgeukie Mungu, ili wapate msamaha wa dhambi na sehemu miongoni mwa wale waliotakaswa kwa kuniamini mimi.’
19 “Hivyo basi, Mfalme Agripa, sikuacha kuyatii yale maono yaliyotoka mbinguni,
20 bali niliyatangaza kwanza kwa wale wa Dameski, kisha Yerusalemu na katika vijiji vyote vya Yudea na pia kwa watu wa Mataifa, kwamba

inawapasa kutubu na kumgeukia Mungu na
kuthibitisha toba yao kwa matendo yao.
21 Ni kwa sababu hii Wayahudi walinikamata
nilipokuwa Hekaluni, wakataka kuniua.
22 Hadi leo nimepata msaada kutoka kwa
Mungu, na hivyo nasimama hapa nikishuhudia
kwa wakubwa na wadogo. Sisemi chochote
zaidi ya yale ambayo manabii na Musa walisema
yatatukia:
23 kwamba Al-Masihi‡ atateswa, na kwamba
yeye atakuwa wa kwanza kufufuka kutoka kwa
wafu, na atatangaza nuru kwa watu wake na kwa
watu wa Mataifa."

Paulo aeleza juu ya kuhubiri kwake

24 Paulo alipokuwa akifanya utetezi huu,
Festo akasema kwa sauti kubwa, "Paulo, wewe
umerukwa na akili! Kusoma kwingi kunaku-
fanya uwe kichaa!"
25 Lakini Paulo akajibu, "Mimi sijarukwa na
akili, mtukufu sana Festo, bali nanena kweli
nikiwa na akili zangu timamu.
26 Naam, mfalme anajua kuhusu mambo haya
yote, nami nasema naye kwa uhuru. Kwa sababu
nina hakika kwamba hakuna hata mojawapo
ya mambo haya asilolijua, kwa kuwa hayaku-
fanyika mafichoni.
27 Mfalme Agripa, je, unaamini manabii? Najua
kuwa unaamini."
28 Agripa akamwambia Paulo, "Je, unanishaw-
ishi kwa haraka namna hii niwe mfuasi wa Al-
Masihi?"

‡ **26:23** *Al-Masihi* maana yake *Aliyetiwa mafuta.*

29 Paulo akasema, “Ikiwa ni kwa haraka au la, namwomba Mungu, si wewe peke yako bali pia wale wote wanaonisikiliza leo, wawe kama mimi nilivyo, kasoro minyororo hii.”

30 Baada ya kusema hayo, mfalme akainuka pamoja na mtawala na Bernike na wale waliokuwa wameketi pamoja nao.

31 Walipokuwa wakiondoka, wakaambiana, “Mtu huyu hafanyi jambo lolote linalostahili kifo au kifungo.”

32 Agripa akamwambia Festo, “Mtu huyu angeachwa huru kama hangekuwa amekata rufaa kwa Kaisari.”

27

Paulo asafiri kwenda Rumi

1 Ilipoamuliwa kwamba tungesafiri kwa meli kwenda Italia, Paulo na wafungwa wengine wakakabidhiwa kwa kiongozi mmoja wa askari aliyeitwa Juliasi, aliyekuwa wa Kikosi cha Walinzi wa Kaisari.

2 Tulipanda meli iliyotoka Adramitio, iliyokuwa inakaribia kusafiri kwenda kwenye bandari zilizopo pwani ya jimbo la Asia, tukaanza safari yetu tukiwa pamoja na Aristarko, Mmakedonia kutoka Thesalonike.

3 Kesho yake tukatia nanga Sidoni, naye Juliasi akamfanyia wema Paulo, akamruhusu aende kwa rafiki zake ili wamtimizie mahitaji yake.

4 Kutoka huko tukaingia baharini tena na tukapita upande wa chini wa kisiwa cha Kipro kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho.

5 Baada ya sisi kuvuka bahari iliyo upande wa
Kilikia na Pamfilia, tukafika Mira huko Likia.
6 Huko yule kiongozi wa askari akapata meli ya
Iskanderia ikielekea Italia, akatupandisha humo.
7 Tukasafiri polepole kwa siku nyingi na
kwa shida, hatimaye tukafika karibu na Nido.
Kwa kuwa upepo wa mbisho ulituzuia tusiweze
kushika mwelekeo tuliokusudia, tukapita chini
ya Krete mkabala na Salmone.
8 Tukaambaa na pwani kwa shida, tukafika
sehemu iitwayo Bandari Nzuri, karibu na mji wa
Lasea.
9 Muda mwingi ulikuwa umepotea, na kusafiri
baharini kulikuwa hatari, kwa sababu wakati
huu ulikuwa baada ya Siku ya Kufunga*. Hivyo
Paulo akawaonya akasema,
10 “Mabwana, naona kuwa hii safari ni yenye
maafa na ya kuleta hasara kubwa kwa meli na
shehena, pia kwa maisha yetu.”
11 Lakini badala ya yule kiongozi wa askari
kusikiliza yale Paulo aliyosema, akafuata zaidi
ushauri wa nahodha na mwenye meli.
12 Kwa kuwa ile bandari ilikuwa haifai kukaa
wakati wa majira ya baridi, wengi wakashauri
kwamba tuendelee na safari wakitarajia kufika
Foinike na kukaa huko kwa majira ya baridi.
Hii ilikuwa bandari iliyo katika kisiwa cha
Krete ikikabili upande wa kusini-magharibi na
kaskazini-magharibi.

Dhoruba baharini

* **27:9** yaani *Siku ya Upatanisho* ambayo iliadhimishwa kwa kufunga (Walawi 16:29; Walawi 23:26-32)

13 Upepo mtulivu ulipoanza kuvuma toka
kusini, wakadhani kuwa wangeweza kufikia
lengo lao, hivyo wakang'oa nanga na kusafiri
wakipita kandokando ya pwani ya kisiwa cha
Krete.
14 Lakini baada ya muda mfupi, ikavuma tu-
fani kubwa iitwayo Eurakilo† kutoka kisiwa cha
Krete.
15 Meli ikapigwa na dhoruba na haikuweza
kushindana na ule upepo, tukarudishwa ba-
harini upepo ulikokuwa unaelekea.
16 Hatimaye tukisafiri kupita chini ya kisiwa
kidogo kiitwacho Kauda, ambapo kwa kuwa tu-
likuwa tumekingiwa upepo na hicho kisiwa, tuli-
weza kwa shida kuifunga mashua ya kuokolea
watu.
17 Watu walipokwisha kuivuta mashua hiyo
na kuiingiza katika meli, waliifunga kwa kamba
chini ya meli yenyewe ili kuzishikanisha pamoja.
Wakiogopa kupelekwa kwenye mchanga karibu
na pwani ya Sirti, wakashusha matanga waka-
iacha meli isukumwe na huo upepo.
18 Tulikuwa tunapigwa na dhoruba kwa nguvu,
kiasi kwamba kesho yake walianza kutupa she-
hena toka kwenye meli.
19 Siku ya tatu, wakatupa vyombo vya meli
baharini kwa mikono yao wenyewe.
20 Wakati jua wala nyota hazikuonekana kwa
siku nyingi, na dhoruba iliendelea kuvuma, hati-
maye tulikata tamaa ya kuokolewa.
21 Baada ya watu kukaa siku nyingi bila kula
chakula, Paulo akasimama mbele yao na kusema:

† **27:14** yaani *upepo wa kaskazini-mashariki*

“Enyi watu, kama mngekubali ushauri wangu wa
kutosafiri kwa meli kutoka Krete, basi mngejie-
pusha na uharibifu na hasara hii.
22 Sasa ninawasihi sana, jipeni moyo kwa kuwa
hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza maisha
yake, ila meli itaangamia.
23 Jana usiku, malaika wa Mungu yule ambaye
mimi ni wake na ninayemwabudu alisimama
karibu nami,
24 akaniambia, ‘Paulo usiogope, kwa kuwa ni
lazima usimame mbele ya Kaisari, naye Mungu
amekupa kwa neema uhai wa wote wanaosafiri
pamoja nawe.’
25 Hivyo jipeni moyo, enyi watu, kwa kuwa
ninamwamini Mungu kwamba yatakuwa kama
vile alivyoniambia.
26 Lakini hata hivyo meli yetu itakwama
kwenye kisiwa fulani.”

Meli yavunjika

27 Usiku wa kumi na nne ulipofika, tulikuwa
bado tunasukumwa na upepo katika Bahari
ya Adria. Ilipokuwa yapata usiku wa man-
ane, mabaharia wakahisi kwamba walikuwa
wanakaribia nchi kavu.
28 Kwa hiyo wakapima kina cha maji na kukuta
kilikuwa pima ishirini‡; baada ya kuendelea
mbele kidogo, wakapima tena wakapata kina cha
pima kumi na tano§.
29 Wakiogopa kwamba meli yetu ingegonga
kwenye miamba, wakashusha nanga nne za

‡ **27:28** Pima 20 ni kama mita 37. § **27:28** Pima 15 ni kama mita 27.

nyuma ya meli, wakawa wanaomba kupambazuke.
30 Katika jaribio la kutoroka kutoka kwa meli,
mabaharia wakashusha mashua ya kuokolea
watu baharini, wakijifanya kwamba wanaenda
kushusha nanga za omo*.
31 Ndipo Paulo akamwambia yule jemadari
na askari, “Hawa watu wasipobaki katika meli,
hamtaweza kuokoka.”
32 Hivyo basi wale askari wakakata kamba zilizoshikilia ile mashua ya kuokolea watu kwenye
meli, wakaiacha ianguke humo baharini.
33 Kabla ya mapambazuko, Paulo akawasihi
watu wote wale chakula akisema, “Leo ni siku ya
kumi na nne mmekuwa katika wasiwasi mkiwa
mmefunga na bila kula chochote.
34 Kwa hiyo nawasihi mle chakula, kwa maana
itawasaidia ili mweze kuishi. Kwa kuwa hakuna
hata mmoja wenu atakayepoteza unywele hata
mmoja kutoka kichwani mwake.”
35 Baada ya kusema maneno haya, Paulo
akachukua mkate, akamshukuru Mungu mbele
yao wote, akaumega akaanza kula.
36 Ndipo wote wakatiwa moyo, wakaanza kula
chakula.
37 Ndani ya meli tulikuwa jumla ya watu mia
mbili na sabini na sita (276).
38 Baada ya watu wote kula chakula cha kutosha, wakapunguza uzito wa meli kwa kutupa
ngano baharini.
39 Kulipopambazuka, mabaharia hawakuitambua ile nchi, lakini waliona ghuba yenye ufuko

* **27:30** au *gubeti*

wa mchanga, ambako waliamua kuipweleza meli
kama ingewezekana.
40 Kwa hiyo wakatupa nanga zote na kuziacha
baharini, na wakati huo huo wakalegeza kamba
zilizokuwa zikishikilia usukani wa meli. Kisha
wakatweka tanga la mbele lishike upepo na
kuisukuma meli kuelekea pwani.
41 Lakini wakafika mahali bahari mbili zinaku-
tana, wakaipweleza meli ufuoni; omo ikakwama
sana, ikawa haiwezi kuondolewa; lakini sehemu
ya shetri† ikavunjika vipande vipande kutokana
na kupigwa kwa mawimbi yenye nguvu.
42 Wale askari wakapanga kuwaua wale wa-
fungwa ili kuzuia hata mmoja wao asiogelee na
kutoroka.
43 Lakini yule jemadari alitaka kuokoa maisha
ya Paulo, basi akawazuia askari wasitekeleze
mpango wao. Akaamuru wale wanaoweza kuo-
gelea wajitupe baharini kwanza, waogelee hadi
nchi kavu.
44 Waliosalia wangefika nchi kavu kwa ku-
tumia mbao au vipande vya meli iliyovunjika,
hivyo wote wakafika nchi kavu salama.

28

Paulo kisiwani Malta
1 Baada ya kufika nchi kavu salama, ndipo
tukafahamu kwamba jina la kile kisiwa ni Malta.
2 Wenyeji wa kile kisiwa walituonesha ukarimu
usio wa kawaida. Waliwasha moto na ku-
tukaribisha sisi sote kwa sababu mvua ilikuwa
inanyesha na kulikuwa na baridi.

† **27:41** au *tezi*

3 Paulo alikusanya mzigo wa kuni, na
alipokuwa anaweka kuni kwenye moto, nyoka
mwenye sumu akatoka humo kwa ajili ya joto na
kujisokotea mkononi mwake.
4 Wale wenyeji wa kile kisiwa walipomwona
yule nyoka akining'inia mkononi mwa Paulo,
wakaambiana, "Huyu mtu lazima awe ni muuaji,
ingawa ameokoka kutoka baharini, haki hai-
jamwacha aishi."
5 Lakini Paulo akamkung'utia yule nyoka ndani
ya moto wala yeye hakupata madhara yoyote.
6 Watu walikuwa wanangoja avimbe au aan-
guke ghafula na kufa. Lakini baada ya kungoja
kwa muda mrefu na kuona kwamba hakuna cho-
chote kisicho cha kawaida kilichomtokea, wak-
abadili mawazo yao na kuanza kusema kwamba
yeye ni mungu.

7 Basi karibu na sehemu ile, palikuwa na
shamba kubwa la kiongozi mkuu wa kile
kisiwa, aliyeitwa Publio. Alitupokea kwake, na
akatuhudumia kwa ukarimu mkubwa kwa muda
wa siku tatu.
8 Baba yake Publio alikuwa mgonjwa kitan-
dani, akiwa anaugua homa na kuhara damu.
Paulo akaingia ndani ili kumwona na baada
ya maombi, akaweka mikono juu yake na
kumponya.
9 Jambo hili lilipotukia, watu wote wa
kisiwa kile waliokuwa wagonjwa wakaja, nao
wakaponywa.
10 Wakatupatia heshima nyingi, nasi
tulipokuwa tayari kusafiri kwa meli,
wakatupakilia vitu vyote tulivyokuwa

tunavihitaji.

Paulo awasili Rumi

11 Miezi mitatu baadaye tukaanza safari kwa meli iliyokuwa imetia nanga kwenye kisiwa hicho kwa ajili ya majira ya baridi. Hii ilikuwa meli ya Iskanderia yenye alama ya miungu pacha waitwao Kasta na Poluksi.
12 Kituo chetu cha kwanza kilikuwa Sirakusa na tukakaa huko siku tatu.
13 Kisha tukang'oa nanga, tukafika Regio. Siku iliyofuata, upepo mkali wa kusi ukavuma, na siku ya pili yake tukafika Puteoli.
14 Huko tukawakuta ndugu, nasi tukakaribishwa tukae nao kwa siku saba. Hivyo tukaendelea na safari hadi Rumi.
15 Ndugu wa huko Rumi waliposikia habari zetu, walikuja hadi Soko la Apio na mahali paitwapo Mikahawa Mitatu kutulaki. Paulo alipowaona, alimshukuru Mungu akatiwa moyo.
16 Tulipofika Rumi, Paulo aliruhusiwa kuishi peke yake akiwa na askari wa kumlinda.

Paulo ahubiri Rumi chini ya ulinzi

17 Siku tatu baadaye Paulo akawaita pamoja viongozi wa Wayahudi. Walipokwisha kukusanyika akawaambia, "Ndugu zangu, ingawa sikufanya jambo lolote dhidi ya watu wetu au dhidi ya desturi za baba zetu, lakini nilikamatwa huko Yerusalemu nikakabidhiwa kwa Warumi.
18 Wao walipokwisha kunihoji, wakataka kuniachia huru kwa sababu hawakuona kosa lolote nililolifanya linalostahili adhabu ya kifo.

19 Lakini Wayahudi walipopinga uamuzi huo,
nililazimika kukata rufaa kwa Kaisari, ingawa
sikuwa na lalamiko lolote juu ya taifa langu.
20 Basi hii ndiyo sababu nimewatumania, ili
niseme nanyi. Kwa kuwa ni kwa ajili ya tumaini
la Israeli nimefungwa kwa minyororo."
21 Wakamjibu, "Hatujapokea barua zozote ku-
toka Yudea zinazokuhusu, wala hapana ndugu
yeyote aliyekuja hapa ambaye ametoa taarifa au
kuzungumza jambo lolote baya juu yako.
22 Lakini tungependa kusikia kutoka kwako
unalofikiri kwa sababu tunajua kwamba kila ma-
hali watu wanazungumza mabaya kuhusu jamii
hii."
23 Baada ya kupanga siku ya kuonana naye,
watu wengi wakaja kuanzia asubuhi hadi jioni
akawaeleza na kutangaza kuhusu ufalme wa
Mungu akijaribu kuwahadithia juu ya Isa kutoka
Torati ya Musa na kutoka Manabii.
24 Baadhi wakasadiki yale aliyosema, lakini
wengine hawakuamini.
25 Hivyo hawakukubaliana, nao walipokuwa
wanaondoka, Paulo akatoa kauli moja zaidi:
"Roho wa Mungu alinena kweli na baba zenu
aliposema mambo yale yaliyomhusu Bwana Isa
kwa kinywa cha nabii Isaya kwamba:
26 " 'Nenda kwa watu hawa na useme,
"Hakika mtasikiliza lakini hamtaelewa;
na pia mtatazama, lakini hamtaona."
27 Kwa kuwa mioyo ya watu hawa imekuwa
migumu;
hawasikii kwa masikio yao,
na wamefumba macho yao.

Wasije wakaona kwa macho yao,
    na wakasikiliza kwa masikio yao,
    wakaelewa kwa mioyo yao,
na kugeuka nami nikawaponya.'
28 "Basi na ijulikane kwenu kwamba, huu
wokovu wa Mungu umepelekwa kwa watu wa
Mataifa, nao watasikiliza." [
29 Baada yake kusema maneno haya, Wayahudi
wakaondoka wakiwa na hoja nyingi miongoni
mwao.]*
30 Kwa miaka miwili mizima Paulo alikaa
huko kwa nyumba aliyokuwa amepanga.
Akawakaribisha wote walioenda kumwona.
31 Akahubiri ufalme wa Mungu na kufundisha
mambo yale yaliyomhusu Bwana Isa Al-Masihi,
kwa ujasiri wote na bila kizuizi chochote.

* **28:29** Maandiko mengine ya kale hayana maneno haya.

Biblica® Toleo Wazi Neno: Maandiko Matakatifu

The Holy Bible in Swahili: Open Neno: Maandiko Matakatifu 2024

copyright © 2018, 2024 Biblica, Inc.

Language: Kiswahili (Swahili)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Toleo Wazi Neno: Maandiko Matakatifu™ ONMM™

Hakimiliki © 2018, 2024 na Biblica, Inc.

Biblica® Open Kiswahili Contemporary Scriptures™

Copyright © 2018, 2024 by Biblica, Inc.

Creative Commons License

Kazi hii imewezeshwa kupitia idhini ya kundi la the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ili kuona nakala ya idhini hii, angalia kwenye anwani tovuti ya http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 au uandike barua kwa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® ni alama ya biashara iliyosajilishwa na shirika la Biblica, Inc; unahitaji ruhusa ya kimaandiko kutoka kwa Biblica, Inc. ili kutumia alama ya biashara ya Biblica®. Kulingana na makubaliano ya leseni ya CC BY-SA, unaweza kutoa nakala na kusambaza kazi hii bila kuibadilisha kamwe, mradi tu udumishe alama ya biashara ya Biblica®. Ukibadilisha au kufasiri kazi hii, na hivyo ukanyambua kazi tofauti, sharti uondoe alama ya biashara ya Biblica®. Katika kazi uliyonyambua, sharti uarifu mabadiliko yako, na kutambua kazi yako hivi: "Kazi ya asili ya Biblica, Inc. inapatikana bila bei katika tovuti zawww.biblica.com na open.bible."

Ilani ya hakimiliki sharti iwe katika ukurasa wa kichwa au wa hakilimiliki kama ifuatavyo:

Biblica® Toleo Wazi Neno: Maandiko Matakatifu™ ONMM™

Hakimiliki © 2018, 2024 na Biblica, Inc.

Biblica® Open Kiswahili Contemporary Scriptures™

Copyright © 2018, 2024 by Biblica, Inc.

"Biblica" ni alama ya biashara iliyosajiliwa katika United States Patent and Trademark Office (ofisi ya hataza na alama za biashara Marekani) na shirika la Biblica, Inc. Imetumiwa na ruhusa.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Sharti pia uwasilishe kazi uliyonyambua kupitia kwa liseni hiyo hiyo ya CC BY-SA.

Ikiwa ungependa kujulisha Biblica, Inc. kuhusu tafsiri yako ya kazi hii, tafadhali wasiliana nasi katika tovuti https://open.bible/contact-us.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free atwww.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Toleo Wazi Neno: Maandiko Matakatifu™ ONMM™

Hakimiliki © 2018, 2024 na Biblica, Inc.

Biblica® Open Kiswahili Contemporary Scriptures™

Copyright © 2018, 2024 by Biblica, Inc.

"Biblica" ni alama ya biashara iliyosajiliwa katika United States Patent and Trademark Office (ofisi ya hataza na alama za biashara Marekani) na shirika la Biblica, Inc. Imetumiwa na ruhusa.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2025 from source files dated 21 May 2025

72687ba8-7233-577d-bf23-786df16f869d